ስለኢትዮጵያ ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ልማቶች ፤
መግቢያ ።

ከጆርጅ ፡ ግራፍ ፡ ቮን ፡ ባውዲሲን ፡
የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አማካሪ ።

፩ ። ስለተግባረ-ሥራ ፡ መሪ-ሐሳብ ፡ (ፖሊሲ ፡) መነሻ ፡ ነጥብ ።

በጆዖግራፊ ፡ አቀማመጧ ፡ በወቅቷ ፡ እና ፡ በዕርሻና ፡ በማዕድን ፡ ሀብቷ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በተለይ ፡ ዕድለኛ ፡ ነች ። በዘመናዊ ፡ አኳኋን ፡ ሸቀጦችንና ፡ ዕቃዎችን ፡ ወደአገር ፡ ውስጥ ፡ ለማግቢያና ፡ ከአገር ፡ ውጭ ፡ ለመላኪያ ፡ የሚያገለግሏት ፡ በቀይ ፡ ባሕር ፡ ላይ ፡ ምጽዋዕንና ፡ ዐሰብን ፡ የመሰሉ ፡ መጠነኛ ፡ ወደቦች ፡ ያሏት ፡ አገር ፡ ከመኾኗም ፡ በላይ ፡ በተጨማሪ ፡ ወደባሕር ፡ የሚያወጣ ፡ የመገናኛ ፡ መሥመር ፡ በስተጂቡቲ ፡ በሖልም ፡ አላት ። የጥርጊያና ፡ የሐዲድ ፡ መንገዶቿ ፡ በወደቦቿና ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ መካከል ፡ በቂ ፡ የመገናኛ ፡ መሥመሮችን ፡ ያበረክታሉ ። ዘመናይ ፡ የኾኑት ፡ የኢትዮጵያ ፡ አየር ፡ መንገድ ፡ ያየር ፡ (አቪየሺን ፡) አገልግሎቶችም ፡ መናገሻ ፡ ከተማዋንና ፡ ሌሎች ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ከተሞቿን ፡ በስተደቡብ ፡ ከኬንያ ፡ በስተምሥራቅ ፡ ከአደን ፡ በስተምዕራብ ፡ አፍሪቃ ፡ በዞል ፡ ከሌጎስ ፡ በስተሰሜንም ፡ ከምዕራብ ፡ ኤውሮጳ ፡ ጋራ ፡ ያገናኙዋቸዋል ። በጠቅላላው ፡ ከምድር ፡ ማእከላዊ ፡ መቀነት ፡ (ኤኳተር ፡) መጠነኛ ፡ ርቀቱ ፡ ፩ሺሕ ፡ ኪሎ ፡ ሜትር ፡ ያኽል ፡ ኹኖ ፡ የሚወርደው ፡ የማለፊያ ፡ ዝናምና ፡ መጠነኛ ፡ ደጋ ፡ መሬቷ ፡ አቀማመጥ ፡ ካንዳንድ ፡ ዝቅ ፡ ብለው ፡ ከሚገኙ ፡ የሸለቆ ፡ ቦታዎች ፡ በቀር ፡ በዚች ፡ ካንድ ፡ ሚሊዮን ፡ ማእዝን ፡ ኪሎሜትር ፡ በላይ ፡ በኾነችው ፡ የንጉሡ ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ የዕርሻ ፡ የከብት ፡ ርቢና ፡ የደን ፡ ሀብቶች ፡ ሊለሙበት ፡ የሚቻልባት ፡ መሬት ፡ መኾኗን ፡ ያሳያል ። ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ኻያ ፡ ሚሊዮን ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ከተገመተው ፡ ሕዝቧ ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ በያንዳንዱ ፡ መቶ ፡ ዘጠናው ፡ በግብርናና ፡ በገጠር ፡ ሙያዎች ፡ ላይ ፡ እንደተሰማሩ ፡ ቀርተዋል ። ይህ ፡ የሕዝብ ፡ ቍጥር ፡ ብዛት ፡ የተትረፈረፈ ፡ ነው ፡ የሚያሰኝ ፡ አይደለም ።

ኢትዮጵያ ፡ የቈየ ፡ ወግና ፡ ልማድ ፡ ያሰራቸውን ፡ የዕርሻ ፡ ዘዴዎቿን ፡ ዘመናይ ፡ ብታደርጋቸው ፡ ኑሮ ፡ ያላንዳች ፡ ክርክር ፡ በቀላሉ ፡ የአፍሪቃ ፡ የእኽል ፡ ጎተራ ፡ ልትኾን ፡ በቻለች ፡ ነበረ ። ይኹን ፡ እንጂ ፡ በዚህ ፡ ባለንበት ፡ ዘመን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ገበያዎች ፡ የምታወጣው ፡ እኽል ፡ ልክ ፡ መጠነኛ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ዕርሻ ፡ ሊኖሯት ፡ ከሚችሉት ፡ የባሕርይ ፡ ጸጋዎች ፡ አንዱ ፡ ብቻ ፡ ነው ። በጥቂቱ ፡ ብቻ ፡ ከጥቅም ፡ ላይ ፡ የዋሉ ፡ አብዛኛውን ፡ ግን ፡ ገና ፡ እኹን ፡ ገሃድ ፡ የወጡ ፡ ወይም ፡ ፈጽሞ ፡ ያልታወቁና ፡ ያልተመረመሩ ፡ ከምድሯ ፡ ገጥታ ፡ በታች ፡ የተከበቱ ፡ (የተደበቁ ፡) ትላልቅ ፡ ግምጃ ፡ ቤቶች ፡ ተነጥፈው ፡ ይገኛሉ ።

የሀገራቸውን ፡ ከፍ ፡ ያሉ ፡ የኢኮኖሚክ ፡ ሀብት ፡ ምንጮችን ፡ እና ፡ የባሕርይ ፡ ልግስና ፡ በመገንዘብ ፡ በግድ ፡ ያስፈልግ ፡ የመሰለውን ፡ ችግራቸውን ፡ — ያም ፡ ብዙ ፡ አልነበረም ፡ — ከማጥገብ ፡ በላይ ፡ ጠቅላላ ፡ የድካም ፡ ፍሬ ፡ ወይም ፡ ወለዳ ፡ (ፕሮዳክቲቪቲ ፡) መጠንን ፡ ለማሳደግ ፡ ሲሉ ፡ የምግባር ፡ ዘዴዎቻቸውን ፡ ያሻሽሉ ፡ ዘንድ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢኾን ፡ ኗሪዎቹን ፡ የተሰማቸው ፡ ሸክም ፡ አልነበረም ። በውጭ ፡ ተጽዕኖች ፡

ግጭቶች ፡ ወይም ፡ ወረራዎች ፡ እንብዛም ፡ አለመታወካቸውና ፡ አለመጠቃታቸው ፡ ከረዥም ፡ ዘመናት ፡ ጎምሮ ፡ በወረሷቸው ፡ ኹኔታዎች ፡ ይሆን ፡ የራስ ፡ ብቃትንና ፡ ባለው ፡ መርካትን ፡ ሳያመጡባቸውም ፡ አልቀሩ ። ስለዚህ ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ በሰሚናዊ ፡ የዓለም ፡ አጋማሽ ፡ የሚገኙትን ፡ ብዙ ፡ አገሮች ፡ ወደ ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ልማትና ፡ ወደ ፡ ዓለም ፡ ንግድ ፡ የወረወሯቸውን ፡ የመሰሉ ፡ የጥድፊያ ፡ ልማት ፡ ባሕርያዊ ፡ መነሻ ፡ ምክንያቶችን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ዐጥታ ፡ ነበረች ፡ ዛሬም ፡ እንኳ ፡ ቢኾን ፡ የኢኮኖሚክስንና ፡ የቴክኖሎጂን ፡ ዘመን ፡ መድረክ ፡ አገሪቱ ፡ ገና ፡ መረገጧ ፡ ነው ።

ስለዚህ ፡ እስከቅርቡ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ "ተግባረ-ሥራ ፡" (እንግሊዞች ፡ 'ሌበር ፡' የሚሉት ፡ በኛ ፡ ግን ፡ 'የአሠሪና ፡ የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡' ሲባል ፡ የቈየው ፡) ኀይለ-ቃሉ ፡ በዘመናዩ ፡ አተረጓጐም ፡ እንደሚያሰማው ፡ እና ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘው ፡ ማናቸውም ፡ ጕዳይ ፡ ኹሉ ፡ ወደ ፡ ብሔራዊው ፡ መዘክር ፡ (ጎሊና ፡) የሚገባ ፡ መደቡን ፡ ለማግኘት ፡ የሚጥር ፡ ሐሳብ ፡ ብቻ ፡ ነበረ ። የሌሎች ፡ አገሮች ፡ ሕገ-መንግሥቶች ፡ ምሉ ፡ ምሉ ፡ ምዕራፎች ፡ ለይተው ፡ የሚመድቡለትን ፡ "ተግባረ-ሥራ ፡" ('ሌበር ፡' ወይም ፡ 'የአሠሪና ፡ የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡') የተባለውን ፡ ነገር ፡ አኹን ፡ የሚሠራበት ፡ የ፲፱፻፵፰ ፡ ዓ. ም. የተሻሻለው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕገ-መንግሥት ፡ ከናካቴውም ፡ አያመሳውም ። አንዴ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ 'ሙያ ፡' ይናገራል ። እንዲሁም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ባለፉት ፡ ጥቂት ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ በሠራተኞች ፡ አደላደልና ፡ በተግባረ-ሥራ ፡ ክርክር ፡ ማስታረቅ ፡ ግንባሮች ፡ አንዳንድ ፡ ፍሬ ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ፡ ቢዠመሩም ፡ ቅሉ ፡ በሕዝብ ፡ (ወይም ፡ በመንግሥት ፡) ጕዳዮችም ፡ በዙል ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጕዳዮችን ፡ ሥራየ ፡ ብሎ ፡ እንዲያከናውን ፡ ተለይቶ ፡ የተቋቋመ ፡ ሚኒስቴር ፡ ወይም ፡ በዐዋጅ ፡ ሕግ ፡ የተሠራ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ የለም ። የሀገሪቷን ፡ የኢኮኖሚክና ፡ የብዕል ፡ (ሀብት ፡) ምንጮችን ፡ ለማልማት ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ጕልበት ፡ (በእንግሊዝኛው ፡ 'ማንፓወር ፡' እስካኹን ፡ 'የሰው ፡ ሥራ ፡ ኀይል ፡' የተባለው ፡ 'የሰው ፡ ጕልበት ፡' ማለቱም ፡ ባስኬደ ፡) አስፈላጊነት ፡ እያደገ ፡ የሚኼድ ፡ ባለዋጋነት ፡ ያለው ፡ መኾኑ ፡ የታወቀው ፡ በትግል ፡ ነበረ ፡ በመጨረሻ ፡ ግን ፡ ከማይመለጥባቸው ፡ ግቦች ፡ ላይ ፡ ተደረሰ ።

ከዚህ ፡ ልምድ ፡ ውጭ ፡ ከኾነችው ፡ የኤሪትራ ፡ ክፍለ-ሀገር ፡ ላይ ፡ ሐሳባችንን ፡ ለትንሽ ፡ ጊዜ ፡ ብናሳርፍ ፡ ሊጠቅመን ፡ ይችል ፡ ይኾናል ። ባቀማመጧ ፡ በቀይ ፡ ባሕር ፡ ዳር-ዳር ፡ ከመነጠፏ ፡ በቀር ፡ ይህች ፡ ክፍለ-ሀገር ፡ ከሌላው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ምድር ፡ በጂጋውና ፡ በሀብቱ ፡ አሳንሶ ፡ ባሕርይ ፡ የለገሰላት ፡ አገር ፡ ነች ። ይኹን ፡ እንጂ ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ ኤሪትራ ፡ የቅኝ ፡ ግዛት ፡ ነበረች ። ከኹለተኛው ፡ የዓለም ፡ ጦርነት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በፌዴሬሺን ፡ የሚገናኝ ፡ ኅብረትን ፡ የመሰለ ፡ ልዩ ፡ አቋም ፡ ከነሕጉ-ጋዊ ፡ (ፓርላማዊ ፡) ሥልጣኖቹና ፡ ከተግባረ-ሥራ ፡ ሕጉ ፡ ጭምር ፡ ለኤሪትራ ፡ ተሰጥቷት ፡ ነበረ ። እስከ ፡ ፲፱፻፶፭ ፡ ዓ. ም. መዠመሪያ ፡ ድረስ ፡ ከናት ፡ ሀገሯ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ ጋራ ፡ በምሉ ፡ አንድላይ ፡ አልተቀላቀለችም ፡ ነበረ ። ከዚሁም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ (እ. ኤ. አ.) በ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ. ም. እንደገና ፡ ተሻሽለው ፡ ተጠቃልለው ፡ ባንድ ፡ መልክ ፡ ኹነው ፡ የኤሪትራ ፡ የሠራተኞች ፡ አቀጣጠር ፡ ሥሩዕ ፡ ተብለው ፡ ቢወጡም ፡ ቅሉ ፡ ነቃቸውን ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ኺደው ፡ (እ. ኤ. አ.) ከ፲፱፻፷፪ ፡ ዓ. ም. ላይ ፡ የሚያገኙ ፡ እስካኹን ፡ ድረስ ፡ የሚሠራባቸውና ፡ የሕግ ፡ ውጤት ፡ ያላቸው ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ደንቦች ፡ በኤሪትራ ፡ ይገኛሉ ። ይህም ፡ ድርጊያ ፡ ሌላ ፡ ማስታወቂያ ፡ እስኪወጣበት ፡ ድረስ ፡ ለክፍለ ፡ ሀገር ፡ የሚበጅ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አስተዳደር ፡ (የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡) ሕጉ-ጋዊ ፡ መነሻ ፡ መሠረት ፡ ኹኖ ፡ አንዳንድ ፡ የግርጌ ፡ አነስተኛ ፡ የሥራ ፡ መጠን ፡ (ሚኒሙም ፡) ግዴታዎችን ፡ ከማበርከቱም ፡ በላይ ፡

[1] (እ. ኤ. አ.) ኖቬምበር ፡ ፲፭ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ. ም. በወጣው ፡ ትእዛዝ ።

ደረጃው ፡ በጣም ፡ አነስ ፡ ያለን ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አጠባበቅን ፡ (መከለያን ፡) ይሰጣል ። [2]
ኹኖም ፡ እነዚህ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በጠቅላላው ፡ አእምሮን ፡ በሚያረካ ፡ አኳኋን ፡ ውጤታ
ቸው ፡ ከፍ ፡ ያለና ፡ ፍሬያማ ፡ ኹነው ፡ አልተገኙም ፤ የተግባረ-ሥራ ፡ አስተዳደሩ ፡ መጠ
ነኛና ፡ አነስተኛ ፡ በመኾኑ ፡ የቀረው ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ ከደረሰ
ባቸው ፡ ጠቅላላ ፡ የልክ ፡ መጠኖች ፡ ጋራ ፡ ለማስተካከል ፡ ይቻል ፡ ይኾናል ። የውጭ ፡
አገር ፡ ቅጦችን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ከማዋል ፡ ከሚነሣሡት ፡ ስሕተቶች ፡ ለማዳን ፡ ሲል ፡
የራሱን ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ሕጉግ ፡ (ሌጂስላቲቭ ፡) እና ፡ አስተዳደር ፡ ለመንደቅ ፡ ከን
ደዚህ ፡ ካለው ፡ ልማድ ፡ ለመማር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ ያደረ
ገውን ፡ ጥረትና ፡ ድካም ፡ በሚያስፈልግበት ፡ ስፍራ ፡ ላይ ፡ እንገልጣለን ።

ከጦርነቱ ፡ ወዲህ ፡ የተደረገው ፡ ዳ ፡ (ለዘብ ፡) ያለ ፡ የኢንዱስትሪ ፡ እድገት ፡ በተለይ ፡
ያዳረሰው ፡ እንደ ፡ ዐዲስ ፡ አበባና ፡ እንደ ፡ ዲሬ ፡ ዳዋ ፡ ያሉትን ፡ በጣም ፡ ዋጋ ፡ ያላቸ
ውን ፡ ጥቂት ፡ ከተሞች ፡ ብቻ ፡ ነው ። ከዚህም ፡ በላይ ፡ ዘወትር ፡ እያደገ ፡ የሚኼድ ፡
ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ጕልበትን ፡ የሚጠይቁ ፡ በሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡
የሚካኼዱ ፡ ሰፋፊ ፡ (የፋብሪካ ፡) መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የኢንዱስትሪ ፡ ሥራዎችና ፡ የንግድ ፡
ቤቶች ፡ በከተሞችና ፡ በገጠር ፡ ስፍራዎች ፡ ተቋቍመዋል ። የጥጥ ፡ ፋብሪካ ፡ የትምባ
ሆና ፡ የስኳር ፡ ዐገዳ ፡ ተክሎች ፡ የቢራ ፡ ፋብሪካዎች ፡ የሲሚንቶ ፡ ሥራዎችና ፡ የሌላ ፡
ተግባር ፡ ፋብሪካዎች ፡ ተቋቍመው ፡ በሺሕ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ሴትና ፡ ወንድ ፡ ሠራተ
ኞችን ፡ ይዘዋል ። ብዙ ፡ ዐዲስ ፡ የኢንዱስትሪ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በመሠራት ፡ ላይ ፡
ወይም ፡ ሊሠሩ ፡ በፕላን ፡ ላይ ፡ ይገኛሉ ። ከዚህ ፡ ዐልፎ ፡ ተርፎም ፡ ንግድ ፡ እየተስ
ፋፋ ፡ በመኼዱ ፡ የችርቻሮ ፡ ንግድ ፡ ቤቶች ፡ ደኅና ፡ እየበዙ ፡ የግንኙነት ፡ መሥመ
ሮችና ፡ ጉዞዎች ፡ ከነደባል ፡ አገልግሎታቸውና ፡ ከሚያስከትሉት ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡
('የሠራተኛ ፡ መቀጠር ፡' የተባለውን ፡) ጋራ ፡ እየዳበሩ ፡ ኼደዋል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ የስ
ታቲስቲክ ፡ ዝርዝር ፡ ባይገኝም ፡ ቅሉ ፡ ከተለመደው ፡ ባህላዊ ፡ የገጠር ፡ ሙያ ፡ ውጭ ፡ ተ
ሰማርተው ፡ የሚሠሩት ፡ ሰዎች ፡ ቍጥር ፡ ከ፻፶ሺሕ ፡ በላይ ፡ መኾን ፡ ሲኖርበት ፡ ይኽ
ውም ፡ ቍጥር ፡ እያደገ ፡ መኼዱ ፡ ግልጥ ፡ ነው ።

ይህ ፡ የኢንዱስትሪ ፡ እድገትም ፡ የኢንዱስትሪ ፡ እንቅስቃሴ ፡ በተዠመረ ፡ ጊዜ ፡
ማናቸውንም ፡ ሀገር ፡ በግድ ፡ እንደሚያጋጥመው ፡ ያለችግር ፡ መንግሥቱን ፡ ፈጥሮበ
ታል ። ከቴክኖሎጂ ፡ ጋራ ፡ መ ገጣጠሙና ፡ እሱም ፡ ሲመጣ ፡ ችግሮቹን ፡ እንደዚሁ ፡
ተጠናጥነው ፡ የበዙ ፡ እንዲኾኑ ፡ ያደረጋቸው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ለብዙ ፡ መቶ ፡ ክፍለ ፡ ዘመ
ናት ፡ ከሌላው ፡ ዓለም ፡ ተለይቶ ፡ መኖር ፡ ነው ። በዚህ ፡ ላይ ፡ ተጨማሪው ፡ ችግርም ፡
የኢንዱስትሪ ፡ ልማቱ ፡ በምሉ ፡ ባገሩ ፡ እንደመሰራጨቱ ፡ ፈንታ ፡ በጥቂት ፡ አውራ ፡
ቦታዎች ፡ ብቻ ፡ የተወሰኑ ፡ የመኾናቸው ፡ ዕርግጠኛው ፡ ጕዳይ ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ፊት ፡ ተደቅነው ፡ የነበሩት ፡ የመዠመሪያ ፡
ደረጃ ፡ ችግሮች ፡ የሚከተሉት ፡ ናቸው ፤-

(፩) በታላላቅ ፡ ከተሞች ፡ እያደገ ፡ የኼደውን ፡ ሥራ ፡ ፈት ፡ ቍጥር ፡ እንዴት ፡
አድርጎ ፡ ይቀንሷል ፡ ወይም ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ እድገቱ ፡ እየጨመረ ፡ እንዳ
ይኼድ ፡ እንዴትስ ፡ አድርጎ ፡ ይከላከሏል ፤

(፪) ለእኹኑና ፡ ለወደፊቱ ፡ እንቅስቃሴዎች ፡ — ማለት ፡ የኢንዱስትሪ ፡ ኾነ ፡
ወይም ፡ የሌላ ፡ እንዲሁም ፡ የኢኮኖሚክ ፡ ልማቱን ፡ ሳያደናቅፉ ፡ ማረጋጋቱን ፡
በሚያረጋግጡበት ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ደሞዝ ፡ የሚያፈራውን ፡ ወገን ፡

[2] የኤሪትሪያ ፡ ጋዜጣ ፡ ተጨማሪ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ (እ ፡ ኤ ፡ አ ፡) ሜይ ፡ (ግንቦት ፡) ፳፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ ፡ ም ።

ችግር ፡ ለማቃለል — ኹሉ ፡ ተገቢ ፡ የኾነ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አካኼድ ፡ ግንኙነቶችን ፡ እንዴት ፡ አድርጎ ፡ ያቋቍሟል ፤

(፫) በተቻለ ፡ መጠን ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ አማካሪዎችና ፡ ርዳታ ፡ ነጻ ፡ የኾነ ፡ ራሱን ፡ የቻለና ፡ በችሎታው ፡ አጥጋቢ ፡ የኾነ ፡ ያገር ፡ ውስጥ ፡ የሥራ ፡ ኀይል ፡ እንዴት ፡ አድርጎ ፡ ለመፍጠር ፡ ይቻላል ፡ ነበረ ።

እነዚህም ፡ ሦስት ፡ ችግሮች ፡ የተነሡት ፡ እንዲያው ፡ ለንግግሩ ፡ ያኽል ፡ ተገንጥሎና ፡ ተለይቶ ፡ የቀረ ፡ ዝቅተኛ ፡ ኤኮኖሚ ፡ ወደ ፡ ዘመናዊው ፡ የቴክኖሎጂ ፡ ዘመን ፡ የኢኮኖሚክ ፡ መልኮችና ፡ ባህሎች ፡ ባልታሰበ ፡ ድንገተኛ ፡ አጋጣሚ ፡ መንገድ ፡ በመሸጋገሩ ፡ ምክንያት ፡ ነው ። እነዚህ ፡ ችግሮችም ፡ ታስበባቸው ፡ መፍትሔያቸውን ፡ እንዴ ፡ ወደማግኘቱ ፡ በተጠጉ ፡ ጊዜ ፡ ከመዠመሪያው ፡ ሊታሰብባቸውና ፡ መፍትሔ ፡ ሊበጅላቸው ፡ ወደሚገባቸው ፡ ወደነበሩት ፡ አብዛኛው ፡ የረዥም ፡ ጊዜ ፡ ችግሮች ፡ ወደ ኾኑት ፡ አመሩ ። ይህ ፡ ኹለተኛ ፡ ደረጃ ፡ ችግር ፡ የሠራተኞችን ፡ ጤና ፡ ከአደጋ ፡ መትረፍን ፡ ጠቅላላ ፡ ትምህርትን ፡ የሙያ ፡ መሠልጠንን ፡ እና ፡ የኅብረ ፡ ኑሯዊ ፡ (ሶሺያል ፡) ዋስትና ፡ (ሴኩሪቲ ፡) ጣጣዎችን ፡ የሚጨምር ፡ ነው ።

የ፲፱፻፵፰ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረቱ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕገ-መንግሥት ፡ እንደዚህ ፡ ያሉትን ፡ ዐሳቦች ፡ በግብር ፡ ላይ ፡ ለማስማራት ፡ መልካም ፡ ግምት ፡ ሊጣልበት ፡ የሚገባ ፡ አጥጋቢ ፡ የኾነ ፡ መነሻ ፡ መደብን ፡ ያበረክታል ። ኢትዮጵያውያን ፡ የኾኑ ፡ ኹሉ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ እኩል ፡ ብሔራዊ ፡ (ሲቪል ፡) መብቶችና ፡ እኩል ፡ የኾነ ፡ ተጠባቂነት ፡ አሏቸው ። ለያንዳንዱ ፡ ዜጋም ፡ የንቅስቃሴና ፡ የመሰብሰብ ፡ ነጻነት ፡ ተረጋግጦለታል ። ሙያውን ፡ እንዳሻው ፡ በነጻ ፡ ለመምረጥና ፡ ማኅበሮች ፡ ለመግባት ፡ ያለው ፡ ያንዱ ፡ ዜጋ ፡ መብት ፡ ሊወሰንበት ፡ (ሊቀነስበት ፡) የሚቻለው ፡ በሕጉግ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ለንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ አቤቱታን ፡ የማቅረብ ፡ ጠቅላላ ፡ መብትም ፡ አለው ።

ሌላ ፡ የመሪ ፡ ሐሳቦች ፡ ነቆች ፡ የሚከተሉት ፡ ናቸው ፤-

(፩) የባሪያ ፡ ነጻነት ፡ ዐዋጅ ፡ ቍ. ፳፪ ፡ ፲፱፻፴፬ ፡ ዓ. ም ፤

(፪) የንግድና ፡ የኢንዱስትሪ ፡ ሚኒስትርን ፡ በፋብሪካዎች ፡ ተግባረ-ሥራን ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚያስችለውን ፡ ዘዴ ፡ ደንቦች ፡ እንዲያወጣ ፡ የሚፈቅድለት ፡ የ፲፱፻፴፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የፋብሪካዎች ፡ ዐዋጅ ። ኹናም ፡ ተጨማሪ ፡ ሕጉጎችን ፡ ለማውጣት ፡ እስካኹን ፡ ድረስ ፡ በዚህ ፡ ዐዋጅ ፡ አልተጠቀሙበትም ፤

(፫) የ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ዐዋጅ ። ይህ ፡ እንዳንዳንዱ ፡ ኤውሮጳዊ ፡ አገሮች ፡ ኹሉ ፡ ስለሥራ ፡ ስምሪት ፡ (አቀጣጠር ፡) ከወጣው ፡ ጠቅላላ ፡ ደንብ ፡ በላይ ፡ ዝቅተኛ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ደረጃዎችንም ፡ (መጠኖችንም ፡) ይጨምራል ። በተለይም ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕጉ ፡ ምዕራፍ ፡ ፲፮ ፡ የግል ፡ ሥራ ፡ አቀጣጠር ፡ ውሎችንና ፡ የኅብረት ፡ ስምምነቶችን ፡ አፈጻጸም ፡ የአቀጣጠር ፡ ግንኙነትን ፡ ጠቅላላ ፡ ዝርዝር ፡ ግዴታዎችንና ፡ ጠባይን ፡ የሥራ ፡ መፈጸሚያና ፡ መነሻ ፡ ምክንያትንና ፡ ውጤትን ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜዎችን ፡ ከሥራ ፡ በተቀረበት ፡ ጊዜና ፡ በሕመም ፡ ምክንያት ፡ የደሞዝ ፡ አከፋፈል ፡ ድንጋጌዎችን ፡ መድቧል ። ሌሎች ፡ አንቀጾች ፡ የሥራ ፡ አደጋዎች ፡ ወይም ፡ ከሙያ ፡ የወጡ ፡ ደዌዎችን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጕዳይ ፡ የቀጣሪዎችን ፡ (አሠሪዎችን ፡) ግዴታዎች ፡ ያትታሉ ። ሌላው ፡ ምዕራፍ ፡ (፫) ደግሞ ፡ የሙያተኞች ፡ (ሠራተኞች ፡) ኅብረት ፡ (ማኅበር ፡) ድርጅቶች ፡ በተቋቋሙ ፡ ጊዜ ፡ ዋጋ ፡ የሚኖራቸውን ፡ የማኅበሮች ፡ ሕጎችን ፡ ያቅፋል ፤

(፱) ለጉዳዩ ፡ አስፈላጊ ፡ የኾኑ ፡ አንዳንድ ፡ የሕግ ፡ አንቀጾች ፡ ዐልፎ ፡ ዐልፎ ፡ በልዩ ፡ ሕጎች ፡ ይገኛሉ ፤

(፲) በዚህ ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡ ልማዳዊ ፡ ሕግም ፡ በመጠኑ ፡ ጥቂት ፡ ዋጋ ፡ አለው ።

፪ ። ወደ ፡ ዘመናዊ ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ሕጉግ ፡ አቀራረብ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ አኳኋኖች ፡ መሠረት ፡ እስከተቻለ ፡ ድረስ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ለመዋሉና ፡ ለቍጥጥሩ ፡ ሥሙር ፡ ፈሊጥ ፡ (ማሺኔሪ ፡) ያለው ፡ የሚዳሰስ ፡ ዕርግጠኛና ፡ የተጠቃለለ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ሕጉግ ፡ ሊሠራና ፡ ሊፈጥር ፡ ያሰበ ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ለዚሁ ፡ ሲል ፡ የሚጨበጥ ፡ የሥራ ፡ ቅንጅት ፡ ሰንጠረዥ ፡ (ፕሮግራም ፡) እና ፡ ተስተካክለውና ፡ ተለይተው ፡ የታወቁ ፡ መሠረተ-ሐሳቦችን ፡ ማቋቋም ፡ ይኖርበታል ። -

ይህ ፡ የመዠመሪያ ፡ ደረጃም ፡ ለጉዳዩ ፡ በግድ ፡ አስፈላጊ ፡ የኾኑ ፡ ሰነድ ፡ ጽሑፎች ፡ (ዶኩሜንቴሺን ፡) ወይም ፡ የስታቲስቲክ ፡ መረጃዎች ፡ ስለሌሉ ፡ በመሠረታዊ ፡ ምርምሮች ፡ ላይ ፡ በምሉ ፡ ያረፈ ፡ ተግባር ፡ ነው ። ያሉትን ፡ በዐዋጅ ፡ የወጡ ፡ የሕግ ፡ እናቅጽ ፡ ዘርዝሮ ፡ በየመደባቸው ፡ ከመዘርዘሩም ፡ በላይ ፡ በመልማት ፡ ላይ ፡ ካሉ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አገሮችና ፡ አንዳንድ ፡ በኢንዱስትሪ ፡ የዳበሩ ፡ አገሮች ፡ ከሚጠቀሙባቸው ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ሕጉግ ፡ ዝግጅቶች ፡ ጋራ ፡ ተመጣጥኖና ፡ ተመዛዝኖ ፡ ነበረ ። የኢንተርናሺናል ፡ (የመላው ፡ ዓለም ፡) ተግባረ-ሥራ ፡ ድርጅት ፡ (በየትም ፡ አገር ፡ 'አይ . ኤል . እ.' በመባል ፡ በኛው ፡ ልሳን ፡ ግን ፡ 'ኢ . ተ . ድ .' ተብሎ ፡ ሊያጥር ፡ በሚችለው ፡) ቃል ፡ ኪዳኖችና ፡ ባቀረባቸው ፡ ሐሳቦች ፡ ተጠንተው ፡ ተመርምረዋል ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ኹሉ ፡ በቂ ፡ አይደለም ፤ የተግባረ-ሥራ ፡ አካኼድ ፡ ግንኙነቶች ፡ እና ፡ ሌላም ፡ በአገሪቷ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ክፍሎች ፡ በኤሪትራም ፡ ጭምር ፡ እንደነበሩት ፡ ያሉ ፡ እነዚሁን ፡ የመሰሉ ፡ ጉዳዮች ፡ ኹሉ ፡ አስፈላጊነታቸውም ፡ ከፍ ፡ ያለና ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ነው ። ለኢንተርናሺናል ፡ የመጠን ፡ ደረጃ ፡ ልክ ፡ የሚገባ ፡ ዋጋቸውን ፡ ሰጥቶ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ የተለየ ፡ ፍላጎትና ፡ ችግር ፡ የሚበጅና ፡ የሚያረካ ፡ ሕጉግ ፡ ነድፎና ፡ ቀርጾ ፡ ለማውጣት ፡ ሰፊና ፡ ጥልቅ ፡ ምርምሮች ፡ ረዣዥም ፡ የጥናት ፡ ጉዞች ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የተግባር ፡ ስምሪቶች ፡ (ኤንቴርፕራይስስ ፡) ጉብኝቶች ፡ እና ፡ ብዙ ፡ የስብሰባ ፡ ንግግሮች ፡ ኹሉ ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ መቅድሞች ፡ መኾን ፡ አለባቸው ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ምርምርም ፡ በርግጡ ፡ የሚያጠቃልለው ፡ በተቀዳሚ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ስፍራዎችንና ፡ የተግባር ፡ ዝግጅቶችን ፡ (አንደርተኪንግስ ፡) ቢኾንም ፡ ቅሉ ፡ የጠቅላላ ፡ አቋሙን ፡ ምሉ ፡ ትይንት ፡ በቂ ፡ በኾነ ፡ አኳኋን ፡ የሚያሳይ ፡ ይመስላል ። ውጤቶቹም ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ስምሪት ፡ ገበያ ፡ ስለ ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ አካኼድ ፡ እና ፡ ሰፊ ፡ ሜዳ-ዐቀፍ ፡ ስለኾነው ፡ የሙያ ፡ አሠለጣጠን ፡ ጉዳይ ፡ ዘዴ ፡ ማበጀት ፡ አስቸኳይ ፡ አስፈላጊነት ፡ አረጋግጠዋል ።

በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ከላይ ፡ የተገለጠውን ፡ የምርምር ፡ ውጤቶች ፡ ተመልክቶ ፡ ወደ ፡ ሕጉግ ፡ ንድፎችና ፡ ድርጅቶች ፡ የሚመልስ ፡ አንድ ፡ ትንሽ ፡ ከየሚኒስቴሩ ፡ የተውጣጡ ፡ የዐዋቂዎች ፡ (ኤክስፐርቶች ፡) ጉባኤ ፡ መንግሥቱ ፡ መርጦ ፡ አሰልፎ ፡ ነበረ ። በዚህም ፡ ረገድ ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ መሠረተ-ሐሳቦች ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ ብቅ ፡ እያሉና ፡ እየጐሉ ፡ ወጡ ፤-

(፩) የድፍን ፡ አገሯን ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጉዳይን ፡ በምሉ ፡ ከነየክፍለ-ሀገሩና ፡ ከነ የስፍራው ፡ የሚገባ ፡ የተግባሩ ፡ ማስፈጸሚያ ፡ ፈሊጥ ፡ ያለው ፡ አንድ ፡ ጠቅላይ ፡ ባለሥልጣን ፡ (ሚኒስቴር ፡) እንዲቋቋም ፤

(፱) ይኹን ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ዐላፊነት ፡ ለብሔራዊ ፡ ሲቪል ፡ (መንግሥት ፡) አገልጋዮች ፡ ወይም ፡ ለጦር ፡ ኀይሎች ፡ እንዲዘረጋ ፡ እንደማይገባ ፤

(፲) የመንግሥት ፡ ሠራተኞችንና ፡ የሌላ ፡ የሕዝብ ፡ የንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ተግባር ፡ ዝግጅቶች ፡ ሠራተኞችን ፡ በደንቡ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ግል ፡ የተግባር ፡ ዝግጅቶች ፡ ሠራተኞች ፡ ባንድ ፡ ዐይነት ፡ መልክ ፡ ሊያዙ ፡ ማስፈለጉ ፤

(፲፩) ሕጉንና ፡ ድርጅቱ ፡ ወደፊት ፡ የተራመደና ፡ አበተያየቱ ፡ የራቀ ፡ ኹኖ ፡ መገኘት ፡ ቢያስፈልገውም ፡ ቅሉ ፡ ከግብር ፡ ላይ ፡ ሊውል ፡ የሚችልና ፡ ከእውነተኛው ፡ ኹነታ ፡ ያልራቀ ፡ ሊኾን ፡ መገባቱ ፤ በዚህ ፡ በኋል ፡ በመጪው ፡ ዘመናት ፡ የገቢና ፡ ወጪ ፡ (ባጀት ፡) ምንጮች ፡ ሊኾኑ ፡ የሚችሉትንና ፡ አኹን ፡ ያለው ፡ የአስተዳደር ፡ ሹማምት ፡ የአሠለጣጠን ፡ ትምርት ፡ መጠን ፡ ልክ ፡ አስተያየት ፡ እንዲሰጠው ፡ ይገባል ፤

(፲፪) በ(፲፩) የተመለከተው ፡ ጕዳይ ፡ ወደፊት ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ (የሥራ ፡ ስምሪቶች ፡ ወይም ፡ የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቶችና ፡ ሌላ ፡ አገልግሎቶች ፡) በሚያቋቁሙበት ፡ ጊዜ ፡ በተለይ ፡ ሊገነዘቡት ፡ የሚገባ ፡ መኾኑ ፤

(፲፫) አንዳንድ ፡ ጕዳዮች ፡ አስቸኳይ ፡ ስለኾኑ ፡ አንዳንድ ፡ ሕግ ፡ በሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ ላይ ፡ እንዲሁም ፡ ሌላም ፡ በተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ በማውጣት ፡ ሥራውን ፡ መዠመር ፡ ማስፈለጉ ፤ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ብቻ ፡ እኮ ፡ ነው ፡ የመጠበቂያ ፡ ሕግ ፡ አንቀጾችን ፡ የሥራና ፡ የሙያ ፡ ማሠልጠኛ ፡ ሌላውን ፡ የኅብረ ፡ ኑሯዊ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ፕላኖች ፡ ከቶ ፡ የመሰሉትን ፡ ሳንረሳ ፡ — ዝቅተኛ ፡ መጠን ፡ ግዴታዎች ፡ የመሰናዶ ፡ ቅንጅት ፡ (ፕሮግራም ፡) ለማከናወን ፡ የሚቻለው ፤

(፲፬) ሕጎቹ ፡ አስተውሎ ፡ (ወይም ፡ ኅሊና ፡) በቀላሉ ፡ ሊረዳቸው ፡ የሚቻሉ ፡ መኾን ፡ ሲገባቸው ፡ የአተረጓጐምን ፡ ጥርጣሬ ፡ እስከ ፡ ተቻለ ፡ መጠን ፡ በጣም ፡ ለማሳነስ ፡ በቂ ፡ ኹነው ፡ የተዘረዘሩ ፡ መኾን ፡ እንዳለባቸው ፤ ተስተካክለው ፡ የተለዩ ፡ ሕጋዊ ፡ መሠረተ-ሐሳቦች ፡ ከአገልግሎት ፡ ላይ ፡ ወደሚያውሉ ፡ ደንቦች ፡ መልክ ፡ በቴክኒካዊ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ በዐዋጅ ፡ የወጡት ፡ ሕጋዊ ፡ ጽሑፎች ፡ በራሳቸው ፡ ተለይቶ ፡ የታወቀውን ፡ ሕዝባዊ ፡ ችግር ፡ አማልተው ፡ ሊያጠግቡ ፡ ያልቻሉ ፡ እንደኾነ ፡ እስካስፈለገበት ፡ ድረስ ፡ ተጨማሪ ፡ ደንቦችን ፡ ለማውጣት ፡ ለሚበቃ ፡ ሚኒስትር ፡ ሥልጣን ፡ እንዲሰጥ ፡ ያስፈልጋል ።

፫ ። የድርጅት ፡ ጣጣዎች ።

ከላይ ፡ ያለውን ፡ የመሰናዶ ፡ ቅንጅት ፡ እንዲሠራበት ፡ ካደረጉት ፡ ብዙ ፡ ነገሮች ፡ መካከል ፡ የኢትዮጵያው ፡ የነገ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ እና ፡ የኅብረ-ኑሯዊ ፡ ንድፎች ፡ የተጣሉበት ፡ መሠረቶች ፡ የተቋቋሙበትን ፡ ዐሣሽ ፡ መንፈስንና ፡ የመረዳዳት ፡ አስተውሎን ፡ ማውሳቱ ፡ ብቻ ፡ በቂ ፡ ነው ።

---

[3] በጥቅምት ፡ ፲ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፬ ፡ ዓ ፡ ም – ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ኻያ ፡ አንደኛ ፡ ዓመት ፡ ቊ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ መንግሥት ፡ አገልጋዮች ፡ (ሠራተኞች ፡) በትእዛዝ ፡ ቊ ፡ ፳፫/፲፱፻፶፱ ፡ የወጣው ፡ እና ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ኻያ ፡ ኹለተኛ ፡ ዓመት ፡ ቊ ፡ ፮ ፡ ማሻሻያ ፡ ትእዛዝ ፡ ቊ ፡ ፳፰/፲፱፻፶፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ገጽ ፡ ፴፫ ፡ እና ፡ ተከታዮቹ ።

በመንግሥቱ ፡ አቋም ፡ ውስጥ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጠቅላይ ፡ ባለሥልጣን ፡ ደንበኛ ፡ መደብ ፡ የት ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ዘለግ ፡ ያለ ፡ ክርክር ፡ ነበረ ። ስለድርጅትና ፡ ስለሥልጣን ፡ ወሰን ፡ በዐዋጅ ፡ የወጡት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሕጎች ፡ በተለየም ፡ የ፲፱፻፴፱ ፡ ዓ. ም. ስለሥልጣን ፡ አወሳሰን ፡ ትርጕም ፡ ትእዛዝ ፡ ቍ. ፩ ፡ ስለተግባረ-ሥራ ፡ ጕዳይ ፡ ዐላፊ ፡ የኾነ ፡ አንድ ፡ የተለየ ፡ ሚኒስቴር ፡ ለማቋቋም ፡ አልቻለም ። በዘወትር ፡ ልማድ ፡ ግን ፡ የሚያጣድፉ ፡ ችግሮችን ፡ ለማስወገድ ፡ ያኸል ፡ ድርጅት ፡ ወደ ፡ ማቋቋሙ ፡ ዐያሌ ፡ ውጥን ፡ እርምጃ ፡ ተደርጓል ፡- በዐዲስ ፡ አበባ ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ የሥራ ፡ መደልደያ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ነበረ ፤ በፍርድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ውስጥ ፡ ከነበረው ፡ የአማካሪ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ ተግባሩን ፡ የሚካፈል ፡ በንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ ውስጥ ፡ አፈሲየል-ቢጤ ፡ የኾነ ፡ የሠራተኞች ፡ ክርክር ፡ አስታራቂ ፡ ቦርድም ፡ ነበረ ፤ የዋጋ ፡ መቈጣጠርና ፡ ከዚያም ፡ ጋራ ፡ ከተዛመዱ ፡ ተግባሮች ፡ ጋራ ፡ የተሳሰረ ፡ ቀድሞ ፡ ከአይ. ኤል. ኦ. ጋራ ፡ የአፈሲየል ፡ መገናኛ ፡ የነበረ ፡ ስለተግባረ-ሥራ ፡ ጥበቃ ፡ ጕዳይ ፡ አንድ ፡ ትንሽ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ ውስጥ ፡ ነበረችው ። በመዠመሪያ ፡ ሲመለከቱት ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አስተካክሎ ፡ የማከናወኑን ፡ ጕዳይ ፡ ጠቅላላ ፡ ሥልጣን ፡ ለዚህ ፡ ከላይ ፡ ስሙ ፡ ለተጠቀሰው ፡ ሚኒስቴር ፡ መስጠቱ ፡ የሚገባና ፡ ባሕርያዊ ፡ መስሎ ፡ ቢገመትም ፡ ቅሉ ፡ ይህ ፡ ሚኒስቴር ፡ የተግባረ-ሥራን ፡ ጣጣ ፡ ወይም ፡ ችግር ፡ መፍትሔ ፡ ከመፈላለግ ፡ ጋራ ፡ ፈጽሞ ፡ የማይዋደድ ፡ የራሱና ፡ የግሉ ፡ መሠረታዊ ፡ ተግባር ፡ ያለው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ስለኾነ ፡ በመጨረሻ ፡ ይህ ፡ ከዚያ ፡ የመደልደሉ ፡ ሐሳብ ፡ ተሠርዞ ፡ ተጣለ ። ከዚያ ፡ የመደልደሉ ፡ ሐሳብ ፡ የተጣለበት ፡ አንዱ ፡ ምክንያትም ፡ የንግድና ፡ የኢንዱስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ እንደ ቀጣሪ ፡ ወይም ፡ አሳዳሪ ፡ (አሠሪ ፡) ኹኖ ፡ የመንግሥት ፡ ሀብት ፡ ለኾኑት ፡ ኢንዱስትሪና ፡ ፋብሪካዎች ፡ ኀላፊ ፡ ስለኾነ ፡ ነው ።

የተግባረ-ሥራ ፡ ጣጣዎች ፡ ፍሬ ፡ ነገርነት ፡ ገና ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ ብቅ ፡ በሚሉበት ፡ ጊዜ ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ልዩ ፡ ሚኒስቴር ፡ ለዚሁ ፡ ጕዳይ ፡ ብቻ ፡ ሲባል ፡ ማቋቋሙ ፡ የከንቱ ፡ ጥድፊያና ፡ ያልበሰለ ፡ ሐሳብ ፡ ከመምሰሉም ፡ በላይ ፡ በወጪው ፡ ረገድም ፡ ተገቢና ፡ ትክክለኛ ፡ ኹኖ ፡ አልተገኘም ። የተግባረ-ሥራ ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጥቅሞች ፡ በሚጠቃለሉበትና ፡ በሚዋደዱበት ፡ በጠቅላይ ፡ ሚኒስትሩ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ ቦርድ ፡ ይጨመርበት ፡ ዘንድም ፡ በጣም ፡ ሲታሰብበት ፡ ቈይቶ ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህም ፡ መፍትሔ ፡ ቅሉ ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ጕዳይ ፡ መስሎ ፡ ተገኘ ። በመጨረሻው ፡ በዛም ፡ አነስ ፡ ከዚህ ፡ ጕዳዮች ፡ ጋራ ፡ የተዛመዱን ፡ እንደኅብረ-ትሯዊ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ እንደገጠር ፡ ልማትና ፡ መረጃጃዎች ፡ (ኮኦፒሬቲቭስ ፡) የመሳሰሉ ፡ ሲያኪያኼድ ፡ ከነበረው ፡ ሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገት ፡ ሚኒስቴር ፡ ጋራ ፡ ይህንኑ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጕዳይ ፡ ዐላፊነቱን ፡ ለመመደብ ፡ ተወሰነ ። ቈየት ፡ ብሎ ፡ እንደታየውም ፡ ይህ ፡ ትክክለኛና ፡ አጥጋቢ ፡ የድልድል ፡ ውሳኔ ፡ ሲኾን ፡ ከአንድ ፡ ዕርከን ፡ (ደረጃ ፡) ላይ ፡ ሲደርስም ፡ አኹን ፡ ባለው ፡ በሚኒስቴሩ ፡ የዐዋጅ ፡ ሕግ ፡ የሥልጣን ፡ መብቱ ፡ ላይ ፡ በተጨማሪም ፡ ተለይቶና ፡ ተስተካክሎ ፡ ጐልቶ ፡ እንደሚዘልቅ ፡ አያጠራጥርም ። ስለዚህ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጕዳዮች ፡ በምክትል ፡ ሚኒስትርና ፡ በተግባረ-ሥራ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያኹን ፡ አቀማመጡ ፡ በሚከተለው ፡ መልክ ፡ ኹኖ ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገት ፡ ሚኒስትር ፡ ግርጌ ፡ ውስጥ ፡ ተደራጀ ፡-

፩ኛ ፡ ክፍል ፡-

የተግባረ-ሥራ ፡ መመጠኛ ፡ ደረጃዎች ፡

፪ኛ ፡ ክፍል ፡-

የሕዝብ ፡ ሥራ ፡ ስምሪት ፡ (የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡) ጠቅላይ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡

[4] የ፲፱፻፴፱ ፡ ዓ. ም. ትእዛዝ ፡ ቍ. ፲፩ ።

(ሀ) ሕጋዊና ፡ የኢንተርናሺናል ፡ ክፍል ፡

(ለ) የተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ (አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡) ክፍል ።

(ሐ) የዐቃቤ ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ (አጠባበቅ ፡ / ጥበቃ ፡) ክፍል ።

(ሀ) የሰው ፡ ሥራ ፡ ጕልበት ፡ (ኀይል ፡) ክፍል ።

(ለ) የተግባረ-ሥራ ፡ መለዋወጫ ፡ (አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ አገናኝ ፡) ክፍል ።

(ሐ) የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ ክፍል ።

በዚሁ ፡ ጠቅላይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ግርጌ ፡ ውስጥ ፡ (የሠራተኞች ፡ ክርክሩ ፡ አካል ፡ የዐዲስ ፡ አበባ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነት ፡ ቦርድ ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ልዩ ፡ አቋም ፡ አለው ፡) የየክፍለ-ሀገሩና ፡ የያንዳንዱ ፡ ሰፍራ ፡ የየራሳቸው ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቶች ፡ ይገኙበታል ። እነዚህ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በዐዲስ ፡ አበባ ፡ በዲሬ ፡ ዳዋ ፡[5] በአሥመራ ፡ በምጽዋዕ ፡ በከረንና ፡ በአቆርዳት ፡ ተቋቍመዋል ፡ እንደዚሁም ፡ ለጕዳዩ ፡ አስፈላጊነት ፡ አጥጋቢና ፡ ቀልጣፋ ፡ በኾነ ፡ መንገድ ፡ በድፍን ፡ ኢትዮጵያ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጠቅላይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወኪል ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቶች ፡ እስከሚዘረጉ ፡ ድረስ ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ ሌሎች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቶችን ፡ የማቋቋሙ ፡ ተግባር ፡ የሚከተል ፡ ነው ።

ይህ ፡ አቋም ፡ በበለጥ ፡ የቀረበው ፡ በ፲፱፻፶፬ ፡ ዓ. ም. በወጣው ፡ በሕዝብ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ (የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡) በወጣው ፡ ትእዛዝ[6] ፡ እና ፡ እነስ ፡ ባለ ፡ መልክም ፡ በ፲፱፻፶፭ ፡ ዓ. ም. ስለተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ በወጣው ፡ ድንጋጌ ፡[7] ነው ። ኹለቱም ፡ እርምጃዎች ፡ ዝግጅቱ ፡ ወደፊት ፡ ባስተዳደራዊ ፡ ድርጊያ ፡ (ማስታወቂያና ፡ ደንብ) ፡ ወይም ፡ ባንዳንድ ፡ ጕዳዮችም ፡ በተጨማሪ ፡ ሕጐች ፡ እንዲዘረጉና ፡ እንዲስፋፉ ፡ ተደርገው ፡ የተቀረጹ ፡ ናቸው ።

፬ ። ሕጉ ፡ ያቀፋቸው ፡ ጕዳዮች ።

በዚህ ፡ ላይ ፡ እነዚህ ፡ ኹለት ፡ ሕጎች ፡ በተጨማሪ ፡ የያዙዋቸውን ፡ ጕዳዮች ፡ በበለጥ ፡ አትኩሮ ፡ መመራመሩ ፡ ማለፊያ ፡ ይመስላል ።

፩ ፤ የ፲፱፻፶፬ ፡ ዓ. ም. የሕዝብ ፡ ሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ (የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡) ትእዛዝ ፡ (ቍ. ፳፫ ፡) ዋና ፡ ዐላማዎች ፡ ለጠቅላላው ፡ የኢኮኖሚክ ፡ ልማት ፡ የሀገሪቱን ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ጕልበት ፡ ደጀኖች ፡ (ሪዘርቭ ፡) አስታጥቆ ፡ (ሞቢላይዝ ፡) ለማዘጋጀት ፡ የሠራተኞችን ፡ የሥራ ፡ አከናወን ፡ ወይም ፡ አፈጻጸም ፡ መጠን ፡ ደረጃ ፡ ለማሻሻል ፡ እና ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከሚሻቸው ፡ ተግባሮችና ፡ ከችሎታዎቹ ፡ ጋራ ፡ የሚስማማ ፡ ሥራን ፡ ለማግኘት ፡ ነው ። የሠራተኛው ፡ የሙያ ፡ ምርጫ ፡ ነጻነትና ፡ የቀጣሪው ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ ወድዶና ፡ ተስማምቶ ፡ ለሥራ ፡ የመቅጠር ፡ መሠረተ-ሐሳቦች ፡ በምሉ ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ፤ በሥራ ፡ አፈላለግ ፡ ረገድ ፡ መንግሥት ፡ መልካም ፡ (በጎ ፡) አገልግሎቶቹን ፡ ያበረክታል ፡ ይህም ፡ ማለት ፡ በሕዝብ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ ትእዛዙ ፡ የተቋቋሙበት ፡ አገልግሎቶችና ፡ በዚሁ ፡ አንቀጽ ፡

---

5 የታኅሣሥ ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፭ ፡ ዓ. ም. ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ቍ. ፭ ፡ ኻያ ፡ ኹለተኛ ፡ ዓመት ፡ ስለ ፡ ሕዝብ ፡ ሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ (የሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡) የወጣው ፡ ደንብ ፡ ቍ. ፩ ።

6 የነሐሴ ፡ ፴ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፬ ፡ ዓ. ም. ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ኻያ ፡ አንደኛ ፡ ዓመት ፡ ቍ. ፲፰ ።

7 በዚያው ፡ ገጾች ፡ ፩፻፴፯ ፡ እና ፡ ተከታዮቹ ፡ ፓርላማው ፡ ከተቀበለው ፡ በኋላ ፡ ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ. ም. ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፳፫ኛ ፡ የ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ. ም. ዐዋጅ ፡ ቍ. ፪፻፲ ፡ ተብሎ ፡ በጥቅምት ፡ ፳፩ ፡ ቀን ፡ ዓመት ፡ ቍ ፡ ፫ ፡ የወጣው ።

በ፫ኛው ፡ ክፍል ፡ የተገለጠው ፡ ነው ። በተጨማሪም ፡ አስተዳደሩ ፡ የሚከተሉትን ፡ እንዲያከናውን ፡ ይገደዳል ፤

(ሀ) በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አቀማመጥን ፡ እንዲያጠናና ፡ እንዲመለከት ፡ እንዲሁም ፡ ስታቲስቲኮች ፡ እንዲያዘጋጅ ፤

(ለ) የሥራ ፡ ስምሪት ፡ ኹኔታ ፡ እንዲሻሻል ፡ አስፈላጊ ፡ ሐሳቦችን ፡ እንዲያቀርብ ፤

(ሐ) በሙያ ፡ ምርጫና ፡ በሙያ ፡ መሠልጠን ፡ ሕዝቡን ፡ በተለይም ፡ ገና ፡ ወጣት ፡ ሰዎችን ፡ መምከር ፤

(መ) በጠቅላላውና ፡ በግል ፡ ኢኮኖሚክ ፡ ፕላኒንግ ፡ በአማካሪነት ፡ ደረጃ ፡ መረዳዳት ፤

(ሠ) የገጠር ፡ መሰደድን ፡ ለመከላከል ፡ አስፈላጊውን ፡ እርምጃ ፡ ለማድረግ ፡ የሚገባ ፡ ሐሳብን ፡ ማቅረብ ፤

(ረ) ሥራ ፡ የሚፈልጉ ፡ ሰዎችንና ፡ ክፍት ፡ ሥራ ፡ ቦታዎችን ፡ በመዛግብት ፡ መዝግቦ ፡ መያዝ ፡ (ናቸው) ።

የሕዝብ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ ተጨማሪ ፡ ተግባሩ ፡ በሚገባበት ፡ ጉዳይ ፡ ኹሉ ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ የመሥሪያ ፡ ልዩ ፡ ፈቃዶችን ፡ መስጠት ፡ ነው ። በዚህ ፡ በአስቸጋሪው ፡ ግንባር ፡ ላይ ፡ የጠቅላላው ፡ መሪ-ሐሳብ ፡ (ፖሊሲ ፡) ዐይነተኛ ፡ መሠረተ ፡ ሐሳቦች ፡ የተነደቁት ፡ በ፲፱፻፷፰ ፡ ዓ. ም. በወጣው ፡ የሕዝብ ፡ ሥራ ፡ ስምሪት ፡ (የሠራተኛ ፡ አቀጣጠር ፡) ትእዛዝ ፡ በ፲፰ኛውና ፡ በ፲፯ኛው ፡ አናቅጽ ፡ በመኾኑ ፡ ይኸውም ፡ በፈንታው ፡ በማናቸውም ፡ ሙያ ፡ የመሰማራቱን ፡ መብት ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ዜጎች ፡ የወሰነና ፡ የሌሎች ፡ ዜጎች ፡ በሥራ ፡ መሰማራትን ፡ በመንግሥቱ ፡ ልዩ ፡ ፈቃድ ፡ መስጠት ፡ ላይ ፡ በማሳረፉ ፡ (ፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕጉን ፡ አንቀጽ ፡ ፳፭፻፲፱ ፡ (፫) ይመለከቷል) ፡ እንደዚሁ ፡ የሚናገረውን ፡ የሕገ-መንግሥቱን ፡ ፅንሰ-ሐሳብ ፡ የሚያጐላ ፡ ነው ። የ፲፱፻፷፯ ፡ ዓ. ም. የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ (አቀጣጠር ፡) ደንብ ፡[1] ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ የቅርቡ ፡ ጊዜ ፡ የሕግ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለወደፊቱ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደሩ ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ የመሥሪያ ፡ ልዩ ፡ ፈቃዶችን ፡ የሚሰጥበትን ፡ ወይም ፡ የሚነፍግበትን ፡ ኹኔታዎችና ፡ ምክንያቶች ፡ በበለጥ ፡ አብራርቶ ፡ ይገልጣል ። የዚህ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያ ፡ ተቀዳሚ ፡ ዐላማም ፡ በሀገሪቱ ፡ ትርፍ-አፍሪ ፡ የተግባር ፡ ስምሪቶች ፡ በበለጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ዜጎችን ፡ በሥራ ፡ ማሰማራቱን ፡ ጉልሕ ፡ አስፈላጊነትና ፡ እንደዚህ ፡ በማድረግም ፡ የጥበብ ፡ ሙያ ፡ ችሎታቸውን ፡ ለማሳደግ ፡ ነው ። ከዚህም ፡ በላይ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ በመዠመሪያው ፡ የመቋቋሚያ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በስተ ኢትዮጵያውያን ፡ በኩል ፡ ለአስተውሎ ፡ አጥጋቢ ፡ የኾነ ፡ ለቀቅ ፡ ማድረግን ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ዐዋቆች ፡ የቴክኒክ ፡ ሠራተኞች ፡ እነዚህንም ፡ በመሰሉ ፡ የሥራ ፡ አቀጣጠር ፡ ረገድ ፡ በቂ ፡ መሳሳትን ፡ ካላሳዩ ፡ በቀር ፡ ለወደፊቱ ፡ ለልማት ፡ የሚውል ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሀብት ፡ (ኢንቬስትሜንት ፡) በቀላሉ ፡ ለማግኘት ፡ ስለማይቻል ፡ አስታራቂ ፡ ሐሳብ ፡ ይኾን ፡ ዘንድ ፡ ይህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወጣ ። በጥቂት ፡ መደበኛ ፡ አንቀጾቹ ፡ ደንቡ ፡ በተገቢው ፡ ጊዜ ፡ እነዚሁኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሠራተኞች ፡ የሚተኩ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ማሠልጠን ፡ ማስፈለጉን ፡ ያስገድዳል ።

በነዚሁ ፡ በሕዝባዊ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደር ፡ ዠርባ ፡ የተደቀኑት ፡ ጥረቶች ፡ የኢኮኖሚክ ፡ መጠን ፡ ደረጃዎችን ፡ ለማሳደግ ፡ እንዲገፋፉና ፡ ይህን ፡ በማድረግም ፡ ጠቅላላ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ ኹኔታውን ፡ እንዲረዱ ፡ ነው ። በሌላ ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ወደዚሁ ፡ ዐላማ ፡ ለመድረስ ፡ እንዲረዳ ፡ አስተዳደሩ ፡ ደረጃ-በደረጃ ፡ ያገሪቱን ፡ መላ ፡

[1] ነሐሴ ፡ ፳፯ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፷፯ ፡ ዓ. ም. በወጣው ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፴፫ኛ ፡ ዓመት ።

ሠራተኛ ፡ ሕዝብ ፡ የሚያቅፍና ፡ የሠራተኞችን ፡ ዕድሜ ፡ ጾታ ፡ እና ፡ የሙያ ፡ ችሎታቸውን ፡ የመሰሉትን ፡ ነገሮች ፡ አስፈላጊ ፡ ዝርዝር ፡ የሚገልጥ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ኀይል ፡ የሚያሳይ ፡ ምርመራ ፡ ጥናት ፡ ማዘጋጀት ፡ ዝምሯል ። ከሌሎች ፡ የታወቁ ፡ ዝርዝር ፡ ጥናቶች ፡ ጋራ ፡ የዚህ ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ኀይል ፡ ጥናት ፡ ዐላማ ፡ የሙያ ፡ አሠለጣጠንና ፡ አመራር ፡ ከጥቂት ፡ ዘመናት ፡ በኋላ ፡ ሳይቋቋም ፡ ሊቀር ፡ ከማይችለው ፡ ከኑኀብረ-ትሯዊ ፡ ዋስትና ፡ (ሶሺያል ፡ ሴኩሪቲ ፡) ዝግጅቱ ፡ ጋራ ፡ እንዲሁም ፡ ይህን ፡ ለመሳሰሉት ፡ ኹሉ ፡ ጽኑ ፡ የኾነ ፡ መሠረትን ፡ ለመጣል ፡ ነው ። የሕዝብ ፡ ሥራ ፡ ስምሪት ፡ አስተዳደሩ ፡ በ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ . ም . በወጣው ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያ ፡ ቍ፡ ፪፻፲ ፡ መሠረት ፡ በዐዲስ ፡ አበባና ፡ በዲሬ ፡ ዳዋ ፡ ተቋቁሞ ፡ እንደሚሠራው ፡ ካለው ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አማካሪ ፡ ኮሚቴዎች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ ችግሮች ፡ ላይ ፡ ተገቢ ፡ የኾነውን ፡ የምክር ፡ ርዳታ ፡ እንዲያገኝ ፡ ተስፋ ፡ ያደርጋል ። ለቀጣሪና ፡ ለሠራተኛ ፡ ክፍሎች ፡ እዡል ፡ የድምፅ ፡ አቀራረብ ፡ መብት ፡ የሚሰጥ ፡ የሦስት ፡ ወገን ፡ ቡድን ፡ ጠባይም ፡ አለው ።

፯ ፤ የረጋና ፡ ጽኑ ፡ የኾነ ፡ <u>የተግባረ-ሥራ ፡ አካኼድ ፡ ማንኙነቶች</u> ፡ የኹለተኛው ፡ እርምጃ ፡ በፓርላማ ፡ ከፍ ፡ ባለድምፅ ፡ ብልጫ ፡ የተሠራው ፡ የ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡) ዐዋጅ ፡ ዐላማ ፡ ነው ። በሕገ-መንግሥቱ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሕጉግ ፡ በትንሹ ፡ ነካ ፡ ብቻ ፡ የተደረገው ፡ የሚከተሉትን ፡ ችግሮች ፡ የሚመለከት ፡ ነው ፡-

(ሀ) የአሠሪዎች ፡ ማኅበሮችና ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ኅብረቶችን ፡ (የሠራተኞች ፡ ማኅበሮች ፡) ማቋቋም ። በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕጉ ፡ በሚገኘው ፡ በዚህ ፡ በሚሠራበት ፡ የማኅበር ፡ ማቋቋም ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ከኹለቱ ፡ ማንኛውም ፡ ወገን ፡ በነጻ ፡ ድርጅቱን ፡ (ሊያደራጅ) ፡ ሊያቋቁምና ፡ በፌዴሬሺን ፡ እየተጠቃለሉ ፡ ሊተባበሩ ፡ ይችላሉ ። በስተተግባረ-ሥራ ፡ በዡል ፡ ኹለት ፡ ዐይነት ፡ ድርጅቶች ፡ አሉ ፡- በማናቸውም ፡ ከኀምሳ ፡ የሚበልጡ ፡ ሠራተኞች ፡ ባሉበት፡ ማናቸውም ፡ የተቋቋመ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ "የፋብሪካ ፡ ትክል ፡ ኅብረት ፡" እና ፡ ለጥቃቅን ፡ ተግባርና ፡ እንዲሁም ፡ ለየሙያው ፡ የግል ፡ ልዩ ፡ ችሎታ ፡ ላሏቸው ፡ (ስፔሻሊስትስ ፡) የሚኾን ፡ "ጠቅላላ ፡ ኅብረት ፡" ሊቋቋሙ ፡ ይችላሉ ። በኹለቱም ፡ ወገን ፡ ያሉት ፡ ድርጅቶች ፡ የአባሎቻቸውን ፡ የኢከኖሚክ ፡ ኅብረ-ትሯዊና ፡ ትክክለኛ ፡ በጎ ፡ ምግባር ፡ (ሞራል ፡) ጥቅሞቻቸውን ፡ ለማልማት ፡ (ለማዳበር ፡) ሲሉ ፡ አንድ ፡ በኾነ ፡ መልክ ፡ ከሌላው ፡ ወገን ፡ ጋራ ፡ በተግባረ-ሥራ ፡ ኹኔታዎች ፡ ለመከራከርና ፡ ለመስማማት ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ። በዚሁ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ በበለጥ ፡ የፋብሪካ ፡ ትክል ፡ ኅብረት ፡ ደረጃ ፡ ያሏቸው ፡ ጐልተውና ፡ በዝተው ፡ የሚታዩት ፡ ከኀምሳ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ኅብረቶች ፡ በላይ ፡ ባለፉት ፡ ኹለት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ተቋቍመውና ፡ ተመዝግበው ፡ ይገኛሉ ። አባሎቻቸው ፡ ከ፴ሺሕ ፡ እንደሚበልጡ ፡ ተገምቶ ፡ ታውቋል ። ቀጣሪዎች ፡ የኢትዮጵያ ፡ የአሠሪዎች ፡ ፌዴሬሺንን ፡ (እ . ኤ . አ .) በማርች ፡ ፲፱፻፷፬ ፡ ዓ . ም . አቋቋሙ ። ኹሉም ፡ ኅብረቶች ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ በተመሠረተው ፡ የኢትዮጵያ ፡ የተግባረ ፡ ሥራ ፡ ኅብረቶች ፡ ኮንፌዴሬሺን ፡ (ኢ . ተ . ኅ . ኮ . ወይም ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ "የኢትዮጵያ ፡ የሠራተኞች ፡ ድርጅት ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡" ተብሎ ፡ በሚታወቀው ፡) ጥላ ፡ ግርጌ ፡ የሚረዳዱ ፡ ናቸው ።

(ለ) ሥናው ፡ (የሕግ ፡ ድርጊያው ፡) የሥራ ፡ ኹኔታዎችን ፡ ለመወሰን ፡ አውራ ፡ ዘዴ ፡ ያደረገው ፡ በነጻ ፡ ወዶና ፡ ፈቅዶ ፡ የሚፈጸምን ፡ የኅብረት ፡ ክርክርን ፡

(ንግግርን ፤) ስለኾነ ፡ ስለዚሁ ፡ ደጋግሞ ፡ ይገልጣል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ የሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገት ፡ ሚኒስትር ፡ በሚያስፈልግበት ፡ ላይ ፡ የዝቅተኛ ፡ ሥራ ፡ ደረጃ ፡ መጠን ፡ ኹኔታዎችን ፡ ለመቍረጥ ፡ (ለመወሰን ፤) ቢችል ፡ ቅሉ ፡ መንግሥቱ ፡ በፈንታው ፡ የራሱን ፡ ጣልቃ ፡ ገብነት ፡ ከተለመደው ፡ ግብር ፡ ወጣ ፡ ላሉ ፡ ልዩ ፡ ኹኔታዎች ፡ ብቻ ፡ ይወስነዋል ።

(ሐ) በዐዋጅ ፡ በጥንቃቄ ፡ ተገልጠው ፡ የተወሰኑት ፡ በአሳዳሪዎች ፡ ወይም ፡ በሠራተኞች ፡ የሚፈጸሙ ፡ ተገቢ ፡ ያልኾኑ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ የተከለከሉ ፡ ናቸው ። ለአጥጋቢ ፡ ብሔራዊ ፡ የኢኮኖሚክ ፡ ልማት ፡ (እድገት፤) ሲባል፡ የመደጋገፍ ፡ መንፈስ ፡ በመካከላቸው ፡ እንዲኖር ፡ ተስተካክሎ ፡ በሚገባ ፡ የተገለጠና ፡ "ሰላማዊ ፡ ያቋም ፡ ዝንባሌ ፡" የኹለቱም ፡ ወገኖች ፡ ግዴታ ፡ እንዲኾን ፡ ተደርጓል ። ድርጅቶቹ ፡ ከፖሊቲካዊ ፡ ተግባር ፡ እንዲርቁ ፡ ይገባቸዋል ። ተገቢ ፡ ያልኾኑ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ግብሮች ፡ ከተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ (የሠራተኛና ፡ የአሠሪ ፡ ጕዳይ ፤) ቦርድ ፡ ፊት ፡ ሊቀርቡ ፡ ይችላሉ ። ቦርዱም ፡ ጕዳዩን ፡ ካመዛዘነ ፡ በኋላ ፡ አንዱን ፡ የተለየ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ግብርን ፡ ሊከለክል ፡ እና ፡ ውሳኔው ፡ እንዲጸና ፡ ለማድረግ ፡ ካስፈለገም ፡ የሌላ ፡ ባለሥልጣኖችን ፡ ርዳታ ፡ ጠይቆ ፡ ያስገድዳል ። በዚህ ፡ ጠባይ ፡ አንዳንድ ፡ ኹኔታዎች ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ ድርጅት ፡ በፍርዳዊ ፡ ትእዛዝ ፡ ሊፈርስ ፡ ይችላል ።

(መ) የተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ ቦርዱ ፡ እጅግ ፡ አውራ ፡ የኾነ ፡ ሌላ ፡ ዋና ፡ ተግባር ፡ አለው ፤- ከኹለቱ ፡ ወገኖች ፡ አንዱ ፤— እና ፡ የሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገት ፡ ሚኒስትሩ ፤— የኅብረት ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ክርክርን ፡ (ግጭትን ፤)እንዲያስታርቅ ፡ ሊጠሩትና ፡ ሊጠይቁት ፡ ይችላሉ ። ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ቦርዱ ፡ ክርክሩን ፡ በስምምነት ፡ መንገድ ፡ እንዲቈርጥ ፡ ይፈለጋል ። እነዚህ ፡ ሙከራዎቹ ፡ ሲወድቁ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ የዳኝነት ፡ አስታራቂ ፡ ተግባሩን ፡ ሊፈጽም ፡ የሚችለው ። በሕግ ፡ ጭብጦች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ወደ ፡ ጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይግባኝ ፡ ሊባል ፡ የሚቻልበት ፡ ብይኑም ፡ እንደሌላው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ የሚጸና ፡ ኹኖ ፡ የቦርዱን ፡ ውሳኔ ፡ ያልፈጸመ ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ይቀጣል ። አንዱ ፡ ዋና ፡ ሕጋዊ ፡ አንቀጽ ፡ "የማባረጃ ፡ ወይም ፡ የመታገሻ ፡ ጊዜ ፡" የተባለው ፡ የጠቡ ፡ ጕዳይ ፡ ለቦርዱ ፡ ከቀረበበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ያለው ፡ የ፷ ፡ ቀናት ፡ ዕድሜ ፡ ነው ፤- በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሥራን ፡ ለማቋረጥ ፡ የሠራተኛ ፡ አድማ ፡ ወይም ፡ በቅጣት ፡ መልክ ፡ ሠራተኞች ፡ ገብተው ፡ እንዳይሠሩ ፡ አሠሪ ፡ ደጁን ፡ መዝጋት ፡ ሕጋዊ ፡ ያይደለ ፡ ነው ። ቦርዱ ፡ አብነት ፡ ወይም ፡ መነሻ ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ የሚሠራበት ፡ ብዙ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ የሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ጕዳዮች ፡ በዐዋጁ ፡ ተጥፈው ፡ የሚገኙ ፡ ሲኾን ፡ እኹን ፡ በዝግጅት ፡ ላይ ፡ ያሉት ፡ ቋሚ ፡ ትእዛዞችም ፡ በነዚሁ ፡ ላይ ፡ ይጨመራሉ ።

(ሠ) የኅብረት ፡ ክርክሮች ፡ ሳይኾኑ ፡ የግል ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ጠቦች ፡ የተራው ፡ ሕጋዊ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ጕዳይ ፡ እንደኾኑ ፡ ቀርተዋል ። በሥራ ፡ ላይ ፡ በሚውልበት ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ የጕዳይን ፡ ለያይቶ ፡ አመዳደብ ፡ ችግርን ፡ ሊፈጥር ፡ ይችላል ፤ ልዩነቱም ፡ በርግጡ ፡ ምንጊዜም ፡ ያልተብራራ ፡ ወይም ፡ ሊረዱት ፡ የማይቻል ፡ ነው ። ደንበኛ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የማቋቋሚያው ፡ ጊዜ ፡ በእውነቱ ፡ ገና ፡ የደረሰ ፡ አይመስልም ። ስለዚህ ፡ ፍርድ ፡ ሚኒስትሩ ፡ ከሥራ ፡ ስምሪት ፡ ግላዊ ፡ ውሎች ፡ የሚነሡትን ፡ ነገሮች ፡ የሚመለከት ፡ "በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውስጥ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ክፍሎች ፡ እንዲያቋቁም ፡" የተግባረ-ሥራ ፡

ግንኙነቶች ፡ ዐዋጁ ፡ አረጋግጦ ፡ ይነግራል ። እንደተለመደው ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ለሚፈልጉ ፡ በግላዊ ፡ ኾነ ፡ በኅብረት ፡ ጠቦች ፡ ወይም ፡ ክርክሮች ፡ የምክርና ፡ የእስታራቂ ፡ አገልግሎት ፡ ይሰጣቸዋል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በንደዚህ ፡ ባሉት ፡ ጕዳዮች ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲያደርግ ፡ ለዚህ ፡ እስተዳደር ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ የለም ።

የተግባረ-ሥራ ፡ ሕግ ፡ (ኮድ ፡) ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢኾን ፡ ከቶ ፡ ሊሟላ ፡ የሚችል ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊገመት ፡ የሚቻል ፡ ከኾነ ፡ ከመዠመሪያዎቹ ፡ ኹለት ፡ ሕጉጋዊ ፡ እርምጃዎች ፡ ወደ ፡ ተማላ ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ሕግ ፡ (ኮድ ፡) መጓዙ ፡ በርግጡ ፡ የራቀ ፡ ነው ። ኹናም ፡ ተጨማሪ ፡ ዋና ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ሕጉግ ፡ በዝግጅት ፡ ወይም ፡ በመነደፍ ፡ (ፕላን ፡) ላይ ፡ ነው ።

በዚሁ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡ እንደተገለጠው ፡ ኹሉ ፡ አነሰም ፡ በዛም ፡ በሥራ ፡ ስምሪት ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ አንዳንድ ፡ ጠቅላላ ፡ መሠረተ-ሐሳቦች ፡ ከነሠራተኞች ፡ ከአደጋ ፡ መትረፉና ፡ ጤና ፡ አጠባበቁ ፡ የዝቅተኛ ፡ ደረጃ ፡ መጠኑ ፡ ጭምር ፡ እንዲሁም ፡ የሚዛመዱ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ልክ ፡ መጠኖችን ፡ ሳይቀር ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ዐዋጁ ፡ በኢትዮጵያ ፡ አቋቊሟል ። እንደዚህ ፡ ያሉትን ፡ ጠቅላላ ፡ መሠረተ-ሐሳቦች ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በታች ፡ ሊወርዱ ፡ የማይገባቸው ፡ ተፈላጊ ፡ መጠኖች ፡ ደንበኛ ፡ የሠርከ ፡ አመለካከት ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ በአገሪቱ ፡ ኢኮኖሚክ ፡ ፍሬ ፡ ጠቅላላ ፡ እድገቱ ፡ ተገቢ ፡ ኹኖ ፡ ከተገኘም ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ መሻሻል ፡ ደግሞም ፡ ለመቈጣጠር ፡ ወይም ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ተግባር ፡ እንኳ ፡ የዚህ ፡ ዐይነትን ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ መጠኖች ፡ በአገልግሎት ፡ እንደዋሉ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ በቂ ፡ የኾነ ፡ የድርጅት ፡ አውታር ፡ ፈሊጥ ፡ ማስፈለጉ ፡ ግልጥ ፡ ብሎ ፡ ይታያል ። ልማቶች ፡ እንዳሳዩት ፡ እንደሌሎቹ ፡ የሚለሙ ፡ አገሮች ፡ ሳይኾን ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ ችግሮች ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ አካኼድ ፡ ግንኙነቶች ፡ በበለጥ ፡ እስቸኳይና ፡ አጣዳፊ ፡ መስለው ፡ ስለታዩ ፡ ዐይነተኛ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ጥበቃና ፡ ቊጥጥር ፡ ግንባሮች ፡ በሕጋጊዎቹ ፡ የቅድሚያ ፡ ዝርዝር ፡ ውስጥ ፡ በመጠኑ ፡ ዝቅ ፡ ብለው ፡ የተቀመጡ ፡ ናቸው ። ነገር ፡ ግን ፡ በጣም ፡ ወደፊት ፡ ተራምደው ፡ የኼዱን ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ መጠኖች ፡ መለመዳቸውን ፡ የሚያረጋግጡ ፡ ዐያሌ ፡ የተዛመዱ ፡ ሕጉጋዊ ፡ ዕቅዶች ፡ በኢንዱስትሪና ፡ በንግድ ፡ ተግባር ፡ የሚገኙ ፡ ሠራተኞች ፡ ጤንነትና ፡ ከአደጋ ፡ መትረፍ ፡ ጥበቃን ፡ በተለይ ፡ አጕልቶ ፡ ከማረጋገጡ ፡ ጋራ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ የተግባር ፡ ዝግጅቶች ፡ ማንኛውንም ፡ ሕጋዊ ፡ ቅንጅት ፡ መርዳት ፡ የሚችል ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ምርመራ ፡ አገልግሎት ፡ መቋቋሙን ፡ ደምድሞ ፡ የመወሰኛውና ፡ የመቊረጫው ፡ ጊዜ ፡ ደርሷል ። በመጨረሻ ፡ የተነገረውን ፡ ጕዳይ ፡ የሚመለከት ፡ ኅዳር ፡ ፳፩ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም. በወጣው ፡ ሕጉግ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ፍተሻ ፡ (ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጕዳይ ፡ መቈጣጠር ፡) ትእዛዝ ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም. ሲታወጅ ፡[9] የመዠመሪያው ፡ እርምጃ ፡ ተደረገ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ለሌላ ፡ ተጨማሪ ፡ ሕጉጋዊ ፡ ዕቅድ ፡ ስለሚኾነው ፡ ጕዳይ ፡ የሀገሪቱን ፡ የሙያ ፡ ሥራ ፡ ዝግጅት ፡ ገና ፡ ዠማሪዎች ፡ ኹነው ፡ ከሚሠለጥኑት ፡ የሙያ ፡ ሥራ ፡ ተማሪዎች ፡ ጕዳይ ፡ ዐቅመ ፡ አዳምና ፡ ሔዋን ፡ (አካለ-መጠን) ፡ ላደረሱ ፡ (አከሎች) ሠራተኞች ፡ ትምሀርት ፡ እንደዚህም ፡ ያሉ ፡ ሌሎች ፡ ጕዳዮች ፡ ጭምር ፡ ለማሻሻል ፡ ከመዘግየታቸው ፡ በፊት ፡ መፍትሔዎቻቸው ፡ ተጠንተው ፡ መሠራት ፡ አለባቸው ። ከኢኮኖሚክ ፡ ልማትና ፡ ከወደፊት ፡ የኢንዱስትሪ ፡ የንግድ ፡ ወይም ፡ ከሌላ ፡ የተግባር ፡ ስምሪቶች ፡ ጕዳይ ፡ ዐይነታቸውና ፡ እቋማቸው ፡ የሚነሡ ፡ ስለኾኑ ፡ እንደዚህ ፡ ያሉት ፡ ሕጉጎች ፡ በግድ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ችግርና ፡

---

9 ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፳፬ኛ ፡ ዓመት ፡ ቊ . ፬ ፡ የ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ . ም . ትእዛዝ ፡ ቊ . ፴፯ ።

ፍላጎት ፡ መከተል ፡ አለባቸው ። ስለዚህ ፡ አኹን ፡ በመዘጋጀት ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ኃይል ፡ ምርመራ ፡ ጥናቱ ፡ እና ፡ ለወደፊት ፡ ዝግጅት ፡ ቅያስ ፡ (ፕላኒንግ ፡) የሚኾኑት ፡ ሌላ ፡ የስታቲስቲክ ፡ መደብ ፡ ጥናቶች ፡ እስኪፈጸሙ ፡ ወይም ፡ እስኪከናወኑና ፡ ዋጋቸው ፡ ተለይቶ ፡ እስቲታወቅ ፡ ድረስ ፡ ሕጉ ፡ መቈየት ፡ አለበት ።

በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በተዘረጋው ፡ ጕዳይ ፡ ላይ ፡ ለማስተንተን ፡ (ለማውጣት ፡ ለማውረድ ፡) እና ፡ ተገቢም ፡ ከኾነ ፡ ተስተካክሎ ፡ የተለየውን ፡ የሀገሪቷን ፡ ችግር ፡ በሚያጠቃልል ፡ መልክ ፡ የሥራ ፡ ፈት ፡ (ሥራ ፡ ዐጥቶ ፡ ነው ፡) ኢንሹራንስ ፡ (መድን ፡) የዕርጅና ፡ ወይም ፡ የዐቅም ፡ ማነስ ፡ (አለመቻል ፡) ኢንሹራንስ ፡ (መድን ፡) የሕሙም ፡ ጊዜ ፡ መድን ፡ እንደዚህም ፡ ያሉትን ፡ የሕዝበ-ኑሯዊ ፡ ዋስትና ፡ ቅንጅት ፡ (ሲስቴም ፡) በምሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ማስተዋወቁ ፡ ሳይቻል ፡ አይቀርም ። ይኹን ፡ እንጂ ፡ አኹንም ፡ ቢኾን ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ዝርዝር ፡ መሰናዶ ፡ ቅንጅት ፡ ከኹሉ ፡ በፊት ፡ ጠንቃቃ ፡ ጥናቶችን ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ በዚህ ፡ ረገድ ፡ ለሚጨበጥ ፡ ማናቸውም ፡ ፍቱን ፡ የወደፊት ፡ ንድፍ ፡ ወይም ፡ ቅያስ ፡ በተቀዳሚ ፡ የሚያስፈልጉት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ መጠናቸው ፡ የበዛ ፡ ዕርግጠኛና ፡ ፍቱን ፡ የመነሻ ፡ መደብ ፡ ጕዳዮች ፡ (ዴታ ፡) ያስፈልጋሉ ።

፰ ። ከኢንቴርናሺናል ፡ (ዓለም ፡) የተግባረ-ሥራ ፡ ድርጅት ፡ (አይ ፡ ኤል ፡ (ኦ ፡) ጋራ ፡ ግንኙነቶች ።

(እ. ኤ. አ.) ከ፲፱፻፳፫ ፡ ዓ. ም. ዠምራ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የኢንተርናሺናል ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ድርጅት ፡ በሙኹና ፡ ከጥንቶቹና ፡ ከነባሮቹ ፡ አባሎች ፡ አንዷ ፡ ነች ። ባንድ ፡ በኩል ፡ እንደ ፡ ጣልያን ፡ ወረራ ፡ ባለ ፡ መጥፎ ፡ ታሪካዊ ፡ አጋጣሚና ፡ ባንድ ፡ ፊት ፡ ደግሞ ፡ የአባልነቷን ፡ መብት ፡ የበለጠ ፡ ንቅናቄን ፡ በሚያሳይ ፡ ጠንገድ ፡ እንዳትሠራበት ፡ በራሷ ፡ ግል ፡ የልማት ፡ እድገት ፡ ጣጣ ፡ (ጣባይዕ?) ታግዳ ፡ ስለነበረ ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ በአይ. ኤል. ኦ. ጕዳዮች ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ ዳ ፡ (ፈራ-ተባ ፡) ብላና ፡ ተግብ ፡ ይዛ ፡ ቀርታለች ። ምንም ፡ እንኳ ፡ በየጊዜው ፡ የመንግሥቱ ፡ ወኪሎች ፡ (መልእክተኞች ፡) ሊላኩ ፡ ቢቻልም ፡ ቅሉ ፡ የአሠሪዎችና ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበሮች ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ገና ፡ ተቋቍመው ፡ ስላልነበረ ፡ የአሠሪና ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ወኪሎች ፡ ባለሙላካቸው ፡ የተገቢ ፡ መልክተኞች ፡ መገኘት ፡ ግዴታዎች ፡ በየዓመቱ ፡ በሚሰበሰቡበት ፡ የጀኔቭ ፡ ዓመታዊ ፡ ጉባኤ ፡ ላይ ፡ በሚገባ ፡ የተፈጸመ ፡ አልነበረም ። ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ብቻ ፡ በኢንቴርናሺናል ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ንጥታ ፡ (ትይንት ፡) ላይ ፡ የኢትዮጵያ ፡ አቋም ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ አነስተኛ ፡ ኹኖ ፡ መቈየቱ ፡ በጣም ፡ የሚያስደንቅ ፡ አይደለም ። የአይ ፡ ኤል ፡ ኦ ፡ ቃል ፡ ኪዳንን ፡ ካጸደቁት ፡ አገሮች ፡ ዝርዝር ፡ ውስጥና ፡ እነዚሀን ፡ በመሳሰሉ ፡ ጕዳዮች ፡ ኹሉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ስም ፡ አለመገኘቱም ፡ ይህን ፡ አርምዋዋን ፡ (ዝምታዋን ፡) አጕልቶ ፡ አሳይቶት ፡ ነበር ።

ባንድ ፡ ድርጅት ፡ ውስጥ ፡ አባልነት ፡ ሕይወትና ፡ ፍቱን ፡ ዕርግጠኛነት ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ፡ ያንድ ፡ ላይ ፡ (የጋራ ፡) መስጠትንና ፡ መውሰድን ፡ ያስከተለ ፡ እንደኾነ ፡ ብቻ ፡ ነው ። የኢንተርናሺናል ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ገና ፡ በመልማት ፡ ላይ ፡ ላሉት ፡ አገሮች ፡ ይህንኑ ፡ ጕዳይ ፡ የሚደረስበትና ፡ የሚቻል ፡ ያደረገላቸውም ፡ ከኹለተኛው ፡ የዓለም ፡ ጦርነት ፡ ወዲህ ፡ የቴክኒክ ፡ ርዳታ ፡ መሰናዶ ፡ ቅንጅቱን ፡ ነዶ ፡ በተረተረላቸው ፡ ጊዜ ፡ ነው ። እነዚህ ፡ አገሮች ፡ በየጊዜው ፡ ለሚያዋጡለት ፡ የድርሻ ፡ ክፍያ ፡ ለውጥ ፡ አይ ፡ ኤል ፡ ኦ ፡ ተመጣጣኙን ፡ ልግስና ፡ በመላበት ፡ መልክ ፡ ኢትዮጵያም ፡ ቅሉ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ አጋጣሚዎች ፡ እንዳተረፈችው ፡ ኹሉ ፡ ለነዚያው ፡ አገሮች ፡ መልሶ ፡ ለግሶላቸዋል ። ርዳታውም ፡ የገፐመረው ፡ አካል ፡ የጎደላቸውን ፡ በሙያ ፡ ሥራ ፡ ለማቋቋም ፡ የሚመችበትን ፡ መንገዶች ፡ መርምሮ ፡ ለማጥናትና ፡ የኅብረ-ኑሯዊ ፡ ዋስ

ትና ፡ በሙሉ ፡ ምርመራ ፡ ለማድረግ ፡ በ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ. ም. ክረምት ፡ ወራት ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ነበረ ። ይህም ፡ ጕዳይ ፡ በነዚሁ ፡ ግንባሮች ፡ በሙሉ ፡ ዘለግ ፡ ላለ ፡ ጊዜ ፡ ለሠራተኞች ፡ ትምህርትና ፡ ለጽሕፈት ፡ ሠራተኞች ፡ ማሠልጠን ፡ ልዩ ፡ ያዋቂ ፡ ልኡካኖችን ፡ በመላክ ፡ ተደግፎ ፡ ቈይቶ ፡ ነበረ ። ኋላም ፡ ወደ ፡ ኤውሮጳና ፡ ወደ ፡ አፍሪቃ ፡ የአይ. ኤል. ኦ. ልዩ ፡ የትምህርት ፡ ዝግጅቶች ፡ ዐያሌ ፡ የኾኑ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ሹማምት ፡ ተልከው ፡ ነበረ ። በዚህን ፡ ጊዜ ፡ ደንበኛና ፡ ጠቃሚ ፡ የኾኑ ፡ ግንኙነቶች ፡ በጀኔቫ ፡ ካለው ፡ የአይ. ኤል. ኦ. ጠቅላይ ፡ ሰፈር ፡ ጋራ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ በላጐስና ፡ በዳር-ኤስ-ሰላም ፡ ከሚገኙት ፡ የድርጅቱ ፡ የአፍሪቃ ፡ ክፍለ-ሀገር ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቶች ፡ ጋራም ፡ እየጠበቀ ፡ ኼደ ። ለኢትዮጵያ ፡ የሕጎችና ፡ የደንቦች ፡ ንድፎች ፡ የሚያገለግሉ ፡ ብዙ ፡ አስተያየቶች ፡ ከጀኔቫ ፡ ተልከው ፡ ነበረ ። አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ የነገ ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ፈታሾች ፡ (ኢንስፔክቴሮች ፡) ሊገኙባቸው ፡ ለሚገባ ፡ ለዐጫጭር ፡ የትምህርት ፡ ዝግጅቶች ፡ (ኰርስስ ፡) ግብዣዎች ፡ ከዳር-ኤስ-ሰላም ፡ ለተግባረ-ሥራ ፡ ሹማምት ፡ መጡላቸው ። በዐዲስ ፡ አበባ ፡ ውስጥ ፡ የሥራ ፡ ስምሪት ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቶችን ፡ ለማቋቋምና ፡ የሰውን ፡ ሥራ ፡ ጕልበት ፡ የወደፊት ፡ አመራር ፡ ዝግጅት ፡ ቅያስ ፡ ለማደራጀት ፡ አንድ ፡ የአይ. ኤል. ኦ. ልዩ ፡ ዐዋቂ ፡ ካሥር ፡ ወር ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ እነሆ ፡ በመድከም ፡ ላይ ፡ ይገኛል ። እነዚህና ፡ የነዚሁ ፡ ዐይነት ፡ መሰሎች ፡ ተጨማሪ ፡ የመሰናዶ ፡ ቅንጅቶች ፡ በዝግጅት ፡ ላይ ፡ ይገኛሉ ። ከዚህም ፡ በላይ ፡ ከልማት ፡ እድገቶቿ ፡ የተነሣ ፡ በአይ. ኤል. ኦ. እንቅስቃሴዎች ፡ ውስጥ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ልታበረክት ፡ የሚገባትን ፡ የሥራ ፡ ክፍል ፡ መገንዘብ ፡ ዠምራለች ። (እ. ኤ. አ.) በ፲፱፻፷፪ ፡ ዓ. ም. በተደረገው ፡ ዓመታዊ ፡ ፵፮ኛ ፡ ስብሰባ ፡ ላይ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በኹለት ፡ የመንግሥት ፡ መልክተኞች ፡ ተመልካችነት ፡ ደረጃ ፡ የተወከለች ፡ ነበረች ፤ የተግባረ-ሥራ ፡ ግንኙነት ፡ ዐዋጅ ፡ ገና ፡ ባለመውጣቱ ፡ የአሠሪዎችና ፡ የሠራተኞች ፡ ወካዮች ፡ ገና ፡ አልተገኙም ፡ ነበረ ፡ እንዲሁም ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪዎች ፡ ማኅበሮችንና ፡ የሙያተኞች ፡ ኅብረቶችን ፡ ለማቋቋም ፡ ገና ፡ አልተቻለም ፡ ነበረ ። (እ. ኤ. አ.) በጁን ፡ ፲፱፻፷፫ ፡ ዓ. ም. በ፵፯ኛው ፡ ጉባኤው ፡ ስብሰባ ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ የመልክተኞቿ ፡ ቍጥር ፡ ትንሽም ፡ ቢኾን ፡ በአባልነቷ ፡ ረዥም ፡ ዘመናት ፡ ውስጥ ፡ ለመዠመሪያ ፡ ጊዜ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገት ፡ ሚኒስትሩ ፡ በሚመራ ፡ ምሉ ፡ በኾነ ፡ ከሦስቱም ፡ ወገኖች ፡ በተውጣጡ ፡ መልክተኞች ፡ ተወክላ ፡ ነበረ ። በንግግራቸውም ፡ ሚኒስትሩ ፡ ተከናውነው ፡ ስለነበሩት ፡ ጕዳዮች ፡ መሠረተ-ሐሳብ ፡ ለመጥቀስ ፡ ለተጨማሪ ፡ እድራጎት ፡ የታቀደውን ፡ የወደፊት ፡ ንድፍ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ አቋሞች ፡ አጠቃልሎ ፡ ለመናገር ፡ ከመቻላቸውም ፡ በላይ ፡ ከዚህ ፡ ግርጌ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ የአይ. ኤል. ኦ. አራት ፡ ቃል ፡ ኪዳኖች ፡ አጽድቀው ፡ እንደተቀበሉ ፡ አሳሰበዋል ፦

(፩) የማኅበር ፡ (ዕርሻ ፡) መብት ፡ እ. ኤ. አ. ፲፱፻፳፩ ፡ ዓ. ም. (ቍ. ፲፩) ፤

(፪) የማኅበርተኛነት ፡ ነጻነትና ፡ ማኅበርን ፡ ስለማደራጀት ፡ መብት ፡ መጠበቅ ፡ እ. ኤ. አ. ፲፱፻፵፰ ፡ ዓ. ም. (ቍ. ፹፯) ፤

(፫) የሥራ ፡ ስምሪት ፡ አገልግሎት ፡ እ. ኤ. አ. ፲፱፻፵፰ ፡ ዓ. ም. (ቍ. ፹፰) ፤

(፬) ለመደራጀትና ፡ የኅብረት ፡ ክርክር ፡ እ. ኤ. አ. ፲፱፻፵፱ ፡ (ቍ. ፺፰) ፡ ናቸው ።

እነዚህ ፡ ተቀብሎ ፡ ማጽደቆችን ፡ በግዴታዎቹ ፡ የተቋቋሙትን ፡ የመጠን ፡ ልክ ፡ ደረጃዎችን ፡ ከግብር ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ አባል ፡ መንግሥታት ፡ የገቡባቸው ፡ ግዴታውች ፡ ስለኾኑ ፡ ይህ ፡ እድራጎት ፡ ሌሎች ፡ ይህንኑ ፡ የመሰሉ ፡ ክንውኖችን ፡ ማስከተሉ ፡ አይጠረጠርም ። የኢትዮጵያ ፡ መልእክተኞች ፡ በዐያሌ ፡ ኮሚቴዎች ፡ አባል ፡ እየኾኑ ፡ እንዲቀመጡ ፡ ተመርጠው ፡ ነበረ ፡ እንዲሁም ፡ አኹን ፡ አንዱ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ያስተዳዳሪው ፡ (የገዥው ፡ ወይም ፡ አዛዡ ፡) አካል ፡ ምክትል ፡ አባል ፡ ናቸው ።

ከኢንተርናሺናል ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ክፍሎች ፡ ጋራ ፡ ለመገኛትና ፡ የተጨማሪ ፡ ልማትና ፡ ቴክኒክ ፡ ዝርዝር ፡ ጕዳዮችን ፡ ሰፋና ፡ ዘርጋ ፡ አድርጎ ፡ ለመነጋገር ፡ ጉባኤው ፡ መልካም ፡ አጋጣሚ ፡ ኾነ ፤ ይህም ፡ ኹሉ ፡ የወደፊት ፡ የቀረበ ፡ መረዳዳት ፡ ጕዳናን ፡ የሚዘረጋ ፡ ነው ። ከተከናወኑት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጕዳዮች ፡ መከካል ፡ ችሎታ ፡ ሳላቸው ፡ የብሔራዊ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የአይ. ኤል. አ. ቃል ፡ ኪዳኖችንና ፡ ተጠንተው ፡ የቀረቡት ፡ ሐሳቦችን ፡ ስለመቀበል ፡ ባለው ፡ ጕዳይ ፡ ረገድ ፡ ዐያሌ ፡ ዘመናት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ያመጣበትን ፡ መዘግየት ፡ በተሻለና ፡ ባቋራጭ ፡ መንገድ ፡ ለማስተካከል ፡ የምትችልበት ፡ ፈሊጥና ፡ ዘዴ ፡ ተዘጋጅቶ ፡ እንዲወጣ ፡ ተደርጓል ።

በዚህም ፡ በኩል ፡ ቢኾን ፡ (እ. ኤ. አ.) በ፲፱፻፷፭ ፡ እና ፡ በ፲፱፻፷፯ ፡ ዓ. ም. በጸደቁት ፡ ጕዳዮች ፡ ከሥራ ፡ ላይ ፡ የማዋሉ ፡ ተግባር ፡ ደኅና ፡ የተዠመረ ፡ ቢኾን ፡ (እ. ኤ. አ.) በ፲፱፻፸ ፡ እና ፡ በ፲፱፻፸፫ ፡ ዓ. ም. የጸደቁት ፡ ጕዳዮችም ፡ ቀጥለው ፡ ይመጣሉ ። ስለዚህ ፡ እሊህን ፡ ጕዳዮች ፡ በንቁ ፡ መንፈስ ፡ ለመከታተል ፡ ሲባልም ፡ በተግባረ-ሥራ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ለድርጅቱ ፡ የሚከፈሉ ፡ መዋጮችን ፡ በጊዜው ፡ ከመክፈል ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ማሠልጠኛ ፡ ዕቅዶችን ፡ ማስፈጸም ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ የአይ. ኤል. አ. ግንኙነት ፡ ጕዳይ ፡ ብቻ ፡ የሚከታተል ፡ አንድ ፡ ስለጕዳዩ ፡ የተለየ ፡ ችሎታና ፡ ዕውቀት ፡ ያለው ፡ (ስፔሺያሊስት ፡) ሰው ፡ ተሹሟል ። በዚያው ፡ በስፍራው ፡ ላይ ፡ ተገኝቶ ፡ ስለኢንተርናሺናል ፡ የተግባረ-ሥራ ፡ ድርጅት ፡ የተለዩና ፡ ጉልሕ ፡ አቋሞች ፡ አስፈላጊ ፡ መምሪያ ፡ ሐሳቦችንና ፡ መረጃዎችን ፡ ለመቀበል ፡ ይኸው ፡ ሹም ፡ በዚህ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ጀኔቫ ፡ ኼዶ ፡ ለዐያሌ ፡ ሳምንቶች ፡ በዚያው ፡ ይሰነብታል ።

(እ. ኤ. አ.) በዲሴምበር ፡ ፲፱፻፷፱ ፡ ዓ. ም. ኹለተኛው ፡ የአፍሪቃ ፡ ክፍለ-ሀገር ፡ የኢንቴርናሺናል ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ጉባኤ ፡ በዝነኛው ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ አፍሪቃ ፡ አዳራሽ ፡ የተከፈተው ፡ በግርማዊ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ነበረ ። በጉባኤው ፡ ተካፋይ ፡ ለነበሩት ፡ ከሠላሳ ፡ የአፍሪቃ ፡ አገሮች ፡ በላይ ፡— ማለት ፡ መንግሥትን ፡ አሠሪዎችንና ፡ ሠራተኞችን ፡ ለሚወክሉ ፡— መልክተኞች ፡ ካደረጉላቸው ፡ ንግግር ፡ መካከል ፡ የሚከተለውን ፡ አስገንዘቡ ፤-

> “ዛሬ ፡ ሕዝቡን ፡ ነመልካም ፡ የኑሮ ፡ ደረጃ ፡ ለማድረስና ፡ ይህንኑም ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚያ ፡ ችለው ፡ ርቱዕ ፡ የኾነ ፡ የገቢ ፡ ሀብትን ፡ አከፋፈልን ፡ በሚያረጋግጥ ለት ፡ ሚዛናዊ ፡ የኾ ፡ የሶሺዮ-ኢኮኖሚክ ፡ ልማት ፡ እጅግ ፡ በሚያስፈልግበት ፡ ሰዓት ፡ ላይ ፡ አፍሪቃ ፡ ይገኛል ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ልማት ፡ ሊያገኘው ፡ የሚገባው ፡ ኹለቱም ፡ የባሕርይና ፡ የሰው ፡ ምንጮች ፡ ያሉ ፡ ስለኾነ ፡ ከገለጥንላችኹ ፡ ግቦች ፡ ለመድረስ ፡ እንችል ፡ ዘንድ ፡ እነዚህንም ፡ ምንጮች ፡ ከሥራ ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ ዘዴና ፡ ፈሊጥ ፡ መፈለጉ ፡ ተግባራችንና ፡ ጥረታችን ፡ ነው ።”

ይህም ፡ አንቀጽ ፡ የተጣፈው ፡ ቀጥራቸው ፡ ሠርክ ፡ እያደገ ፡ ለሚኼደው ፡ ጕዳዩን ፡ ጕዳያችን ፡ ለሚሉት ፡ ሕዝብ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ተግባረ-ሥራ ፡ መሪ-ሐሳብ ፡ ጠቅላላ ፡ ዐላማዎችን ፡ ከፊት ፡ ግንዱ ፡ ለማድረስ ፡ ሲባል ፡ የተፈጸመውን ፡ ወይም ፡ ገና ፡ ሳይፈጸም ፡ የቀረውን ፡ ጕዳይ ፡ ኹሉ ፡ ሊያስረዳ ፡ ሳይችል ፡ አይቀርም ፡ በሚለው ፡ መንፈስ ፡ ነው ።